

Paradiso



Jaarverslag 2024

Stichting Paradiso Amsterdam
www.paradiso.nl

Algemene informatie

Statutaire naam: Stichting Paradiso Amsterdam

Statutaire vestigingsplaats: Amsterdam

Directie

Geert van Itallie Algemeen directeur

Raad van Toezicht

Peter Geluk Voorzitter

Gala Veldhoen Vicevoorzitter

Bindu De Knock

David van Traa

Dennis van Leeuwen

Louise Meijer

Natasja Baroch

Adres

Weteringschans 6-8

1017 SG Amsterdam

Contact

Telefoon +31 (0)20-6268790

Email info@paradiso.nl

Website www.paradiso.nl

Externe Accountant

Amstelstad Audit B.V.

Inhoudsopgave

I.	Bestuursverslag Paradiso 2024	3
	1. Voorwoord	
	2. Uitgangspunten	
	3. Ons programma in 2023	
	4. Ontwikkelen en stimuleren	
	5. Publiek, marketing en publiciteit	
	6. Positionering en samenwerkingen	
	7. Organisatie	
	8. Gebouw	
	9. Financiën	
	10. Risicoanalyse	
II.	Verslag raad van toezicht 2023	28
III.	Personalia	31
IV.	Begroting 2025	34
V.	Jaarrekening Paradiso 2024	35
VI.	Controleverklaring	56

I. Bestuursverslag Paradiso 2024

1. Voorwoord

Paradiso is sinds 1968 dé plek voor innovatieve nacht- en popcultuur in Amsterdam. Een spraakmakende cultuurtempel waar grote internationale artiesten op het podium staan en waar we evenveel belang hechten aan het nieuwe, kleine en experimentele. Een plek met weliswaar een legacy, maar vooral met twee benen in het nu. Met concerten, clubnachten en manifestaties in alle uithoeken van de stad hebben we een belangrijke spilfunctie die de Amsterdamse binnenstad cultureel verbindt met de stadsdelen. Vrijwel elke Amsterdammer heeft een bijzondere herinnering aan een bezoek aan Paradiso en tegelijkertijd weten we relevant te blijven als de huiskamer van jongvolwassen Amsterdam. Hiermee dragen we bij aan het gevoel van eigenaarschap van het centrum onder alle Amsterdammers. En dat wordt in de nabije toekomst alleen maar belangrijker.

Met 727.972 bezoekers voor 1.262 programma's was 2024 een dynamisch jaar met veel artistieke hoogtepunten, de ontwikkeling van nieuw talent, nieuwe innovatieve programmaconcepten, speelplekken en de ontwikkeling van nieuwe culturele ondernemingen. Ook binnen de organisatie hebben de strategische toekomstambities vorm gekregen. Dit werd in januari onderstreept door onze branchegenoten met de toekenning van een IJzeren Podiumdier voor de meest indrukwekkende prestatie op het gebied van diversiteit en inclusie.

De reguliere exploitatie van Paradiso heeft in 2024 een positief resultaat van €195k opgeleverd. Daarnaast heeft de verkoop van Paradiso's aandelen in Milkshake geleid tot een eenmalige bate van €1,5 miljoen. Deze incidentele opbrengst is benut om de resterende hypotheek op het naastgelegen landje af te lossen – een strategische investering in de toekomstbestendigheid van Paradiso.

2024 was tegelijkertijd een jaar waarin we ons bewust waren van de uitdagingen. De flinke kostenstijgingen van de laatste jaren hebben zich doorgezet, de druk op de Amsterdamse nachtcultuur blijft voelbaar en bovenal kreeg Paradiso sterker te maken met maatschappelijke polarisatie. Maar juist deze ontwikkelingen onderstrepen het belang van onze rol. Ze versterken onze ambitie om een ontwikkelplek te zijn met de focus op nieuwe jonge Amsterdamse publieksgroepen. Een podium dat niemand uitsluit en actief bijdraagt aan het agenderen van urgente maatschappelijke vraagstukken

2. Uitgangspunten

Tijdens de coronajaren hebben we onze programmering, bedrijfsvoering, de stad en onze samenwerkingen kritisch tegen het licht gehouden en op basis daarvan een nieuwe toekomstvisie bepaald. De missie, kernwaarden en ambities die uit dit proces zijn ontstaan, vormen de uitgangspunten voor nieuw artistiek en operationeel beleid. Hier hebben we in de eerste post-coronamaanden van 2022 een begin mee gemaakt en in 2023 begonnen verschillende ambities verder vorm te krijgen. Vanzelfsprekend vormen deze uitgangspunten ook de basis voor de aankomende kunstenplanperiode.

Missie

Paradiso wil zowel een spraakmakende cultuurtempel zijn als de huiskamer van jong Amsterdam.

Kernwaarden

Binnen onze missie staan de volgende vijf kernwaarden centraal, deze vormen de uitgangspunten van onze artistieke visie en daarmee een leidraad voor de totstandkoming van onze programma's en producties. Maar ze zijn ook ondersteunend in onze werkwijze, de manier waarop we onze bezoekers benaderen, hoe we ons verhouden tot de omgeving en hoe we onze organisatie en ons personeelsbeleid inrichten.

Vrij

Paradiso wil vrije ruimte bieden vanuit de overtuiging dat dit creativiteit ten goede komt. We zijn een plek waar artiesten zich kunnen ontwikkelen. Een plek waar eigenzinnige medewerkers vanuit persoonlijke betrokkenheid op kwalitatief hoog niveau werken. Publiek kan in een veilige omgeving vieren en feesten zoals het wil, omdat eigenheid wordt gewaardeerd.

Verlichting

Een goed programma in Paradiso – in welk genre dan ook – weet het publiek op te tillen uit het dagelijkse. In de beste gevallen grenst een bezoek aan Paradiso aan een mystieke ervaring: los van alles, in het moment. De ongekend mooie zaal van Paradiso speelt hierin een grote rol. De programma's met de grootste artiesten voelen er intiem aan, en nieuw talent maakt er een grootse indruk.

Ontdekking

Paradiso richt de blik op de toekomst. De programmering van Paradiso toont nieuwe talenten en loopt voorop op wat er komt. Voor publiek valt er veel te ontdekken - ook zichzelf. Paradiso wil publiek en medewerkers een plek bieden waar het laagdrempelig heel verschillende programma's kan bezoeken. De deuren van de grote en kleine zaal staan altijd open.

Polyfoon¹

Paradiso biedt zowel grote, internationale artiesten een podium, als nieuw en jong talent en hecht daaraan evenveel waarde. Paradiso wil met een brede programmering voor veel verschillende doelgroepen aansprekend en toegankelijk zijn. De rij voor Paradiso bestaat uit steeds weer andere mensen, subculturen, leeftijden. De medewerkers zijn hiervan een afspiegeling en zien dit als een meerwaarde. Gelijkwaardigheid in verscheidenheid is het uitgangspunt.

Gemeenschapszin

Paradiso is een vrijplaats met gemeenschapszin. Paradiso wil voor verbinding zorgen, een plek zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Paradiso is ideëel gedreven en maatschappelijk betrokken. Het verhoudt zich actief tot de stad Amsterdam en de mensen die er wonen. Paradiso wil meebouwen aan gemeenschappen rondom verschillende subculturen en hun kunstvormen.

Ambities

1. Paradiso wil er zijn voor alle Amsterdammers en jonge Amsterdammers in het bijzonder.

Paradiso is een Amsterdams podium en we verhouden ons daarmee tot de demografie van Amsterdam: de mensen die er wonen en de verschillende achtergronden die ze hebben. We vinden dat een Amsterdams podium dat Amsterdamse ook uit zou moeten stralen. Dat zit in alles: programmering, hoe je marketing doet, wie hier werkt en met wie we samenwerken – dat is allemaal van invloed voor wie zich wel of niet herkent in Paradiso. We willen als podium nog Amsterdamser worden dan we nu zijn. We denken dat het veel toevoegt als het ons lukt de demografie van Paradiso meer 'in tune' te laten zijn met de stad. Het brengt extra bronnen van kennis, van subculturen en van netwerken in verschillende stadsdelen. Het geeft ons toegang tot een groter Amsterdam. Bovendien zijn popcultuur en jongerencultuur nauw met elkaar verbonden. De Amsterdamse jongerencultuur heeft, om die reden alleen al, een centrale plek in Paradiso.

2. Paradiso wil gemeenschapszin centraal stellen en uitdragen.

Paradiso besteedt continu aandacht aan veiligheid, toegankelijkheid en gelijkwaardigheid. Daarnaast willen we ons als organisatie vaker uitspreken naar de buitenwereld als maatschappelijke ontwikkelingen onze kernwaarden raken. Piepend en Krakend en Geef Haat Geen Macht! waren in 2024 programma's die bijvoorbeeld passen in die lijn. En we spreken ons natuurlijk uit, via de diversiteit aan partners waarmee we werken en de programma's die we doen. Ook creëren we binnen onze organisatie en ons programma kansen voor jongeren die gebaat zijn bij een extra zetje, zoals met het project Soundworks. Dat doen we

¹ Polyfonie: gecomponeerde meerstemmigheid, dat wil zeggen: meerdere melodieën tegelijk. Het basisprincipe is dat alle stemmen een volwaardige rol hebben.

vanuit onze betrokkenheid met de stad en de samenleving. Als we hier als podium iets voor iemand kunnen betekenen, dan willen we dat doen.

Een goed functionerende en inclusieve organisatie schept de voorwaarden voor goede gesprekken en nieuwe inzichten. In een tijd waarin we door allerlei stromen onze eigen bubbel in worden geduwd, willen we als Paradiso terugduwen, onze bubbel meer uit. Ons best doen om te kijken voorbij dat wat we al kennen, want met meer perspectieven brengen we meer kennis in huis.

3. Paradiso wil een ontwikkelplek zijn voor artiesten, medewerkers en cultureel initiatiefnemers.

Paradiso investeert in een artistiek klimaat, ontwikkelt mee aan live muziekcultuur, aan nachtcultuur en andere kunstvormen. We blijven aanwezig op andere plekken in de stad dan de Weteringschans alleen. We hebben laagdrempelige plekken nodig waar artiesten zich kunnen ontwikkelen, experimenteren en talent kan groeien. Dat betekent niet dat de Weteringschans op dit vlak geen rol heeft. We maken juist actief ruimte voor jong talent en nieuwe programmamakers in de meest praktische zin van het woord. Daarom houden we de dinsdagavond in de bovenzaal vrij voor (veelal) Amsterdamse makers, voor jong talent en experiment. We investeren in de ontwikkelmogelijkheden voor medewerkers en creëren ruimte voor de instroom van jonge collega's op junior posities. We gaan ervan uit dat het mes hier aan twee kanten snijdt, want zo'n constructie is ook voor Paradiso goed: we kunnen bredere netwerken bereiken en bouwen aan onze partnerschappen. Onze kennis, ons bereik en ons netwerk willen we beter toegankelijk maken voor makers en cultureel initiatiefnemers met het doel ze beter te ondersteunen in hun ontwikkeling. Hiervoor herstructureren en intensiveren we de werkwijze van onze ontwikkeltak Paradiso Research & Development.

4. Paradiso streeft naar een toekomstbestendig en duurzaam gebouw.

Zonder een grondige nieuwbouw en renovatie staat de toekomst van Paradiso letterlijk op losse schroeven. Ons meer dan 140 jaar oude pand schiet te kort als het gaat om geluidsisolatie, duurzaamheid, ruimte voor publieksstromen en voorzieningen voor publiek, personeel en artiesten. Ook aan de constructie zijn ruim 57 jaar Paradiso niet ongemerkt voorbijgegaan. In muren en gevels verschijnen steeds meer scheuren.

Onder de titel 100 Jaar Paradiso werken we nauw samen met de Gemeente Amsterdam aan een renovatie en nieuwbouwplan naar een toekomstbestendig gebouw. Met de aankoop van het landje naast Paradiso en het betrekken van de voormalige fietsenkelder bij onze eigen kelder hebben we al twee belangrijke stappen gezet in het mogelijk maken hiervan. 100 Jaar Paradiso biedt bovendien een kans om een voorloper te worden als het gaat om (pop)podia en duurzaamheid. Hoofdstuk 7 biedt een uitgebreide reflectie op de voortgang van dit project.

3. Ons programma in 2024

Met concerten, festivals en clubnachten vormt (pop)muziek het zwaartepunt van de programmering van Paradiso. Maar ook literatuur, klassieke muziekstromingen, politiek, beeldende kunst of dans zijn onderdeel van ons programma. Paradiso toont grote artiesten die tot de wereldtop behoren, maar we zien ook net zoveel belang in het nieuwe, kleine en experimentele.

Als podium van internationale allure willen we gebruik maken van de mogelijkheden die een dergelijke status met zich meebrengt. We kunnen agenderen, ergens de aandacht op vestigen, invloed uitoefenen. Daarbij hebben we de beschikking over een uiterst professioneel apparaat om plannen en ideeën ook goed tot uitvoer te brengen. Paradiso richt de blik dan ook altijd naar buiten en kijkt verder dan het eigen podium alleen. We zetten ons in voor een rijke muziekcultuur, zowel lokaal als (inter)nationaal, verhouden ons actief tot de stad en willen Amsterdammers in de volle breedte bedienen.

Paradiso programmeert breed en divers. Elk van onze programmeurs cureert vanuit een eigen aandachtsgebied en expertise waarbinnen nieuwe ontwikkelingen gescout, gestimuleerd en gepresenteerd

worden. We zoeken kwalitatief hoogstaand programma, programma dat actueel is. Ervaring en fingerspitzengefühl van de verschillende Paradisoprogrammeurs zijn daarbij een instrument om tot een selectie te komen.

Concerten

In 2024 boden we een podium aan een breed spectrum van genres en artiesten, waarbij we een balans nastreven van grote namen tot beginnend talent en van mainstream repertoire tot underground nicheprogrammering, enkele hoogtepunten: we toonden grote internationale artiesten als Tems, Kamaal Williams, Air, Saint Levant, PinkPantheress, Hermanos Gutierrez en Patti Smith. Ook artiesten die groot gaan worden of inmiddels al zijn beleefden hun Nederlandse doorbraak binnen ons programma, zoals Doechi, Lola Young, Kingfisher, Ezra Collective, Jessica Pratt, Personal Trainer en De Nederlandse top zoals Henkie T, Eefje de Visser, Hang Youth, S10 en Froukje bleven naast de grotere zalen ook Paradiso aandoen. We presenteerden nieuw talent zoals Marathon, Elijah Waters en M Lucky. De concerten van het Nederlands Blazers Ensemble en het Paradiso Orchestra vormden de basis van onze alternatieve klassieke muziekprogrammering.

Festivals

Naast de 'reguliere' concerten, organiseerde Paradiso meerdere festivals – manifestaties waarbij het hele gebouw meerdere dagen de nieuwste ontwikkelingen en makers toont binnen diverse genres, subculturen en disciplines. Showcasefestival London Calling is sinds de jaren '90 een begrip en toont veelbelovende pop, indie en punktalenten van over de hele wereld. Hoogtepunten van 2024 waren tijdens dit festival optredens van The Mysterines, Being Dead en Mock Media.

In oktober 2024 stond onze programmering tijdens ADE een week in het teken van de nieuwste namen binnen alternatieve elektronische muziekstijlen. STOOOR en Tribes werden wederom hoog gewaardeerd, maar ook in Parallel konden Pardon en Feels Right op positieve aandacht rekenen.

In samenwerking met onze gelijknamige partnerstichtingen produceren we het Super Sonic Jazz Festival met onder anderen Steam Down, Samorah Pindehughes en Brandee Younger.

Hoogtepunt van de Sonic Acts Biennale – het tweejaarlijks festival dat we produceren met partnerstichting Sonic Acts – was een 12-uur durende performance van kunstenaar Tianzhuo Chen. Voor deze spectaculaire multidisciplinaire voorstelling werd de vloer van de grote zaal bedekt met gras, tropische planten en waterpartijen.

Programmeren op buitenlocaties

Het kloppend hart van Paradiso bevindt zich in het voormalige verenigingsgebouw van de Vrije Gemeente aan de Weteringschans. Hier programmeren we dagelijks in de grote zaal met een capaciteit van 1500 bezoekers en de bovenzaal die ruimte biedt aan 210 bezoekers. Een aantal keer per week vinden ook activiteiten plaats in de kelder, voor maximaal 150 bezoekers.

Daarnaast programmeerde Paradiso in 2024 op tal van podia en in broedplaatsen verspreid over de stad. Naast onze 'eigen' clubzaal in de Tolhuistuin, vinden onze programma's hun plek op locaties zoals Toekomstmuziek, Lab111, Cinetol, het Zonnehuis, de Vondelkerk, Bitterzoet en De Duif. Op die manier bouwt Paradiso aan een bloeiende infrastructuur voor live muziek in de stad en ontwikkelen we mee aan initiatieven, plekken en buurten – overigens met behoud van de rafelrandjes die volgens ons juist horen bij Amsterdam.

Maar er is nog een reden om op de kleinere externe podia te programmeren. We kunnen op deze manier artistiek talent begeleiden van het prille begin tot aan een concert in de grote zaal. En soms zelfs naar nog grotere podia zoals AFAS Live of de Westergasfabriek. Omdat Paradiso over een brede keten aan speelplekken beschikt, is het mogelijk een artiest in elk carrièrestadium onder de beste omstandigheden aan het publiek te tonen. Deze strategie werkt goed. Zo begon Lucy Dacus tijdens London Calling in de

bovenzaal, speelde daarna in de Tolhuistuin en de Vondelkerk en zal in 2025 twee uitverkochte optredens geven in de grote zaal.

De programmering op externe locaties blijft dus belangrijk voor Paradiso en is een manier om bij te dragen aan talentontwikkeling en circuitvorming. In ons vorige ondernemingsplan spraken we het voornemen uit minder te willen programmeren buiten de Weteringschans vanwege de druk op de exploitatie en de organisatie. Inmiddels hebben we dit bijgesteld door niet meer het aantal programma's op locatie als uitgangspunt te nemen, maar de productionele uitvoerbaarheid en een kostendekkende exploitatie als bepalende randvoorwaarden te nemen.

Nachtcultuur

Al decennia is nachtcultuur een onmisbaar en vitaal onderdeel van het programma van Paradiso.

Nachtcultuur kent een bepaalde vrijheid en laagdrempeligheid en dat maakt het ook tot een heel geschikte plek voor talentontwikkeling van jonge makers. Niet alleen qua muziek, maar ook voor allerlei andere disciplines die zich verhouden tot de nacht, zoals vormgeving, dans en fotografie. Nachtprogramma's zijn sociaal waardevol als veilige en inclusieve plek om te ontdekken, ontladen, ontmoeten en ontwikkelen. Daarom heeft het een belangrijke impact op het publieksbereik van Paradiso onder steeds nieuwe groepen jonge Amsterdammers. En, niet onbelangrijk, onze clubprogrammering is een belangrijke pijler onder de financiële exploitatie – het is een inkomstenbron die de kostbare ontwikkeling van nieuwe programma's mede mogelijk maakt.

Parallel

Vanuit de behoefte aan een meer kleinschalige nachtlocatie voor experiment, publieks- en genreontwikkeling ontstond tijdens corona het idee voor Parallel, een nieuwe nachtclub in de Tolhuistuin in Amsterdam Noord. Onze bestaande concertzaal in Noord, met een capaciteit van 550 bezoekers, is geschikt gemaakt voor clubprogrammering. De indeling van de zaal is verbeterd, omringende ruimtes zijn donkerder en intiemer gemaakt en de club is voorzien van een center piece in de vorm van een kubusvormig lichtkunstwerk door The Children of the Light. Bovendien beschikt het complex over een 24-uursvergunning.

Parallel dient als een vruchtbare bodem waarop we bouwen aan nieuwe clubnachten die ruimte bieden aan een verscheidenheid aan genres in het spectrum tussen hiphop, afro, en elektronische muziek. Een plek waar nieuwe makers kunnen experimenteren in wisselwerking met een jong divers grootstedelijk publiek. Dit doen we zelfstandig met bijvoorbeeld de wekelijkse clubnacht Terra, maar in 2024 ook in coproductie met jonge lokale organisaties zoals het afgelopen jaar met Pornceptual, Vandalized, Ziongate, Modus en PARDON. Maar ook met opkomende internationale makers als Interplanetary Criminal, Mura Masa en Girls Don't Sync.

Een diverse en cocreatieve programmering kon in 2024 op de beste bezoekersaantallen rekenen. Hoewel hoog gewaardeerd door bezoekers, lukte het niet om de bezoekersaantallen van de wekelijkse clubnacht Terra op niveau te houden.

Op basis van deze ervaringen willen we Parallel de komende jaren verder ontwikkelen als een plek waar nieuwe makers kunnen experimenteren in wisselwerking met een jong stedelijk publiek. Niet onbelangrijk voor deze ontwikkelambitie van nachtcultuurconcepten is dat we met Parallel een schakel toevoegen aan de keten van nachtpodia. Vergelijkbaar met onze werkwijze voor concerten op externe locaties, biedt dit na een fase van experiment en publieksontwikkeling de mogelijkheid om de stap te maken naar de grote zaal aan de Weteringschans.

Nachtcultuur aan de Weteringschans

Nachtconcepten als Tribes en STOOR zijn de afgelopen periode zijn uitgegroeid tot zeer succesvolle programma's. STOOR is een avond- en nachtvullende livejam met elektronische muzikanten, een innovatief project in samenwerking met de Rotterdamse technoproducer Speedy J. 3voor12 verkoos STOOR tijdens ADE 2024 voor het tweede jaar op rij als een van de beste programma's van de meer dan

1000 evenementen tijdens het Amsterdamse festival. Met Tribes heeft Paradiso na corona Afrohouse in Nederland op de kaart gezet. Ondanks dat dit genre in de tussentijd een enorme commerciële groei heeft doorgemaakt, blijft Tribes een programma dat de verdieping zoekt en de diversiteit van het genre laat zien met gelieerde stijlen als gqom, afrotechno, batida en kuduro.

Verspreid over het jaar presenteerde Paradiso een grote diversiteit aan nachtcultuurprogramma's waarbij vrijwel alle Amsterdamse (sub)culturen gerepresenteerd werden. Van Kalinichta tot Piepend en Krakend en van Disco Arabesque tot Rough Materail.

De frisse wekelijkse clubnacht Parachute, speciaal gericht op jonge Amsterdammers met een eclectische muzieksmaak, bleek helaas niet op de verwachte bezoekersaantallen te kunnen rekenen. De wens om doordeweeks hoogwaardig nachtcultuuraanbod aan te bieden in het centrum van de stad stuitte op de weerbarstige praktijk. De stad is de laatste jaren in veel opzichten veranderd en dat blijkt ook zijn weerslag te hebben op de toegankelijkheid van doordeweekse nachtcultuur. In 2024 besloten we te stoppen met Parachute. Voor 2025 hebben we de ambitie om het kleinschaliger aan te pakken door prille nachtcultuurinitiatieven een ontwikkelplek te bieden in de kelder aan de Weteringschans.

Voor iets oudere clubgangers grepen we tijdens de maandelijkse We Love...-nachten terug op dansrepertoire van artiesten die in de afgelopen decennia Paradiso gevuld hebben en leggen tegelijkertijd de verbinding met alternatieve hedendaagse varianten. En de Latin District nachten waren in 2024 een succesvol voorbeeld van een format voor cultureel diverse nachtbezoekers dat tot stand komt met een externe partner.

Clubnachten bieden bovendien ruimte voor publieksgroepen die zich ook in onze stad niet overal kunnen, durven of mogen representeren en dient zo ook een emanciperend doel. Al decennia vindt de LGBTQ+ gemeenschap in Paradiso een ontmoetingsplek waar iedereen zichzelf kan zijn met programma's als F*cking Pop Queers, Rapido, Shugar, Pornceptual of Superball. Met vrijdenkende nieuwkomers uit het Midden-Oosten ontwikkelen we in samenwerking met partnerstichting Pera het culturele clubplatform Raqs.

Veroorzaken, produceren en vrije ruimte

Paradiso vindt het belangrijk zelf vorm te kunnen geven aan ideeën en projecten en dus ook zelf die productiekraft in huis te hebben. Zo zijn we al jaren een bron van nieuwe producties in de vorm van festivals en programma's. Ook speelden we een rol in de ontwikkeling van nieuwe plekken en speelcircuits.

Eind december presenteerde de Nacht van het Absurdisme videokunst, literatuur, performance, theater, dialoog, nachtcultuur, beeldende kunst en muziek door zo'n 53 performers in meer dan 30 optredens.

Van de drukbezochte wetenschapslezingen Science & Cocktails vonden in 2024 verschillende edities plaats in Paradiso en de Tolhuistuin. Tijdens DRUK in december brachten honderden bijzondere uitgevers hun werk onder de aandacht. En op de gevel van Paradiso kreeg elke twee weken een andere beeldend kunstenaar een vrijbrief om werk te exposeren.

Deze manier van werken is de logische consequentie van de mentaliteit die onze bedrijfsvoering kenmerkt. We willen dat goede ideeën de ruimte krijgen om ontwikkeld te worden, dat nieuw talent een plek kan krijgen en/of ondersteuning. Nieuwe plannen worden succesvol als ideeën een voedingsbodem vinden, de juiste mensen gekoppeld worden, als eigenzinnigheid wordt gewaardeerd, risico wordt genomen en we niet in al bestaande hokjes denken, maar in mogelijkheden voor interessant programma en publiek – los van specifieke genres, disciplines of vooropgezette formats. Daarbij hebben wij een organisatie die ongelooflijk veel weet te bewerkstelligen en complexe projecten professioneel kan uitvoeren.

DIP

In contrast met wat wij regulier programmeren, stellen wij elke dinsdagavond de bovenzaal open als vrije ruimte voor talentvolle organisaties, collectieven, kunstenaars, performers, makers, vrije vogels en uitvinders om zelf een creatieve invulling te geven aan de Dinsdagen In Paradiso (DIP). Via onze bestaande makerscontacten, de netwerken van onze nieuw aangestelde junior programmeurs en

periodieke open calls worden initiatiefnemers geworven die hun ideeën voor publiek willen uitproberen. Of het nu gaat om een panel, expositie, filmvertoning of poëzie, alle ideeën zijn welkom. Het doel van Paradiso is om mensen aan een podium en bereik te helpen, wanneer zij daar zelf (nog) niet de middelen voor hebben. Met ondersteuning van Paradiso's expertise, krijgen de makers van de geselecteerde programma-ideeën volledige artistieke vrijheid en de leiding over de invulling van hun programma.

Het resultaat was dat elke dinsdagavond bijzonder, verrassend en inspirerend uitpakte – ook als het experiment in de praktijk anders werkte als gehoopt. Zo organiseerde Run it Back een interactieve performanceavond die het midden hield tussen een '90's R&B-party en een karaokebooth. Special Social Club organiseerde een avond waarbij iedereen met of zonder beperking uit zijn dak kon gaan. En Tra Fasi belichtte de Surinaamse punkscene met muziek en panelgesprekken. De eerdere DIP-deelnemer Knits and Notes maakte in 2024 de stap naar de grote zaal het met feministisch activistische programma Knits and Tits – een spraakmakende uitverkochte avond.

Deze nieuwe manier van werken stimuleert niet alleen initiatiefnemers. Het levert ook Paradiso veel op, zoals een grotere diversiteit aan publieksgroepen en Amsterdamse communities die Paradiso weten te vinden. Maar de nieuwe programma-ideeën en netwerken geven ook een innovatieve impuls aan onze programmering in zijn geheel.

Meerstemmigheid, diversiteit en inclusie binnen de programmering

Diversiteit in programmering, publiek en samenwerkingspartners is al decennia een uitgesproken missie van Paradiso. We streven een programmering na die ruimte biedt aan verschillende perspectieven. Om die rijke, polyfone programmering te bewerkstelligen zoeken we de samenwerking met makers uit de verschillende scenes en (sub)culturen die de stad rijk is. Kennis van smaak, gevoeligheden, beeldtaal of bij een betreffende doelgroep zijn tenslotte noodzakelijk om een programma te laten 'werken'.

De organisatie en werkwijze in Paradiso zijn om die reden dan ook inmiddels zo ontworpen dat diversiteit en inclusie hier een natuurlijke plek vinden. Van programmering tot marketing tot op de vloer: iedereen is gewend en ingespeeld op de diversiteit van het programma en het publiek. Het resultaat is dat zowel de Korendagen als Ziongate als Kalinichta als Disco Arabesque Night een vanzelfsprekende plek hebben binnen het programma, en op die manier kunnen we een huis zijn voor respectievelijk amateurkoren, jonge Afrodescendants, de LGBTQ+ scene en jonge nieuwkomers uit West Azië.

De zoektocht naar een zo vruchtbaar mogelijke wisselwerking tussen programma en publiek is iets dat onze continue aandacht heeft. Soms ambiëren we het om bepaalde muziek onder de aandacht te brengen bij nieuwe doelgroepen. Soms is het andersom: ambiëren we bepaalde doelgroepen en zoeken we extra hard naar programmering die hen aanspreekt. Deze investering in publiek gaat samen met het investeren in vernieuwende, muzikale en culturele stromingen. Op dit moment zetten we bijvoorbeeld in op het bereik van nieuwe groepen jongeren uit (de Metropoolregio) Amsterdam. Het is namelijk onze missie om naast de naam die we hebben opgebouwd als spraakmakende cultuurtempel ook de huiskamer van jongvolwassen Amsterdam te zijn. Daaraan koppelen we een concrete programmadoelstelling: we streven ernaar dat onze programmering uiterlijk in 2028 een publieksbereik heeft dat zich kan spiegelen aan de demografische samenstelling van jong Amsterdam. Dat betekent dat minimaal de helft van onze bezoekers jonger is dan 35 jaar oud en dat 50% daarvan een niet-westerse achtergrond heeft.

Qua publieksbereik halen we deze ambitie ruimschoots, maar qua samenstelling van dit publiek zijn nog stappen te maken. Dat staat of valt natuurlijk bij een hoogwaardig, veelzijdig en inclusief programma. Dit willen we onder anderen bereiken door de aanstelling van een aantal junior programmeurs. Zij krijgen de opdracht mee om verbindingen te leggen met voor Paradiso nieuwe groepen in de stad en het bedenken en testen van nieuwe programmavormen, zoals de ontwikkeling van community-gerichte programmering.

Daarnaast focust de redactievoering van de programmeursgroep zich op de programmering in zijn geheel en wordt naast de kwaliteit en actualiteit ook kritisch gereflecteerd op diversiteit en representatie. Naderhand worden programma's geëvalueerd waarbij bijzondere aandacht is voor de

publiekssamenstelling. Op deze manier ontstaat een beter inzicht in de effecten van programmakeuzes. Dat helpt Paradiso om doelgerichter en effectiever te werk te kunnen gaan.

Publieksgroepen mengen

In een stad die zo divers is als Amsterdam, wil Paradiso een plek zijn die verbindt. Door de diversiteit in de programmering vinden verschillende programma's met heel ander publiek vaak tegelijkertijd plaats in Paradiso. Ons beleid is dat de deuren naar de verschillende zalen waar mogelijk open staan. Bezoekers kunnen bij veruit de meeste programma's vrijelijk een kijkje nemen bij elkaars programma. Bij het cureren van het totaalprogramma van Paradiso maken we gebruik van dit gegeven. Dit doen we als we denken dat programmering en publiek mooi op elkaar aansluiten, bijvoorbeeld RAqS en F*cking Pop Queers. Maar ook om mensen samen te brengen die elkaar normaal gesproken niet snel tegen zouden komen.

Het mengen van publiek vindt ook plaats door specifieke programmering die heel verschillende doelgroepen actief bijeenbrengt.

4. Ontwikkelen en stimuleren

Waar de gemiddelde toeschouwer Paradiso vooral ziet als een verzamelplaats voor vernieuwende popmuziek en nachtcultuur, bevindt zich achter de schermen een organisatie die produceert en ontwikkelt en daarmee een onmisbare katalysator is voor het popculturele ecosysteem.

Talentontwikkeling

De motivatie om bij te dragen aan nieuwe ontwikkelingen in de lokale maakpraktijk is ook terug te zien in onze wijze van talentontwikkeling. Hierbij bedienen we de gehele keten van talentontwikkeling en leggen daarbij nadruk op twee ontwikkelgebieden in die keten: kennismaken en excelleren. Dit sluit namelijk naadloos aan op onze werkwijze en het voorziet tegelijkertijd in een behoefte in de sector, een lacune. Voor de tussenliggende ontwikkelfasen, waaronder het bekwamen van (amateur)talent, creëren (buitenschoolse) kunstopleidingen ons inziens de meeste meerwaarde. Hoewel onze focus hier niet op ligt, dragen we cultuurparticipatie een warm hart toe met programma's als de Korendagen of de Smartlappen Karaoke.

Excelleren

Het op weg helpen van excellerende jonge makers – zowel geschoold als autodidact – is zegge onze core business. Hierin spelen programmering op kleine podia en festivals als London Calling een voorname rol. Paradiso investeert in kleine bands: we leggen geld toe op het organiseren en produceren van concerten voor relatief weinig bezoekers. Daarbij weet ons marketingapparaat meer publiek te genereren. Bovendien initiëren we ook speciaal op talentontwikkeling gerichte programma's en projecten. Hierbij investeren we in talent – en in ons programma van de toekomst – door samenwerkingsverbanden aan te gaan of door een opstapje te bieden naar een groter bereik. Zo lanceerden we in 2023 de Zonneprijs, een talentencompetitie in 't Zonnehuis in Amsterdam Noord. In acht voorrondes strijden opkomende, muzikale talenten voor een plek in de finale in de grote zaal van Paradiso. Naast het fysieke podium van Stadsherstel krijgen artiesten die deelnemen aan Zonneprijs ook de kans op veel media-aandacht tijdens hun deelname en de winnaar ontvangt een bedrag waarmee geïnvesteerd kan worden in de volgende carrièrestap.

De Paradiso Vinyl Club brengt in eigen beheer uitgebrachte singles onder de aandacht van door ons geselecteerde talenten. Lucky M, Keenan Mundane en Elephant zijn artiesten die we in 2024 via dit platform voor het voetlicht hebben gebracht. En ook in samenwerking met hogere kunstvakopleidingen als het Amsterdams Conservatorium en de Herman Brood Academie produceerden we activiteiten waarin afstuderende artiesten zich kunnen presenteren. Hierbij bood Paradiso hen een praktijkplek waar vliegreun gemaakt worden op een podium, maar ook onderrichten we jonge muzikanten in praktijkskills zoals het

opzetten van een programmabegroting, het maken van een marketingplan, het aanvragen van subsidies en het productioneel voorbereiden van een optreden.

Samen met partnerstichting Elsewhere programmeerden we in 2024 Vanguard, een muziekplatform dat Amsterdamse artiesten support in cross-over genres. Vanguard brengt deze artiesten als Elijah Waters, Robyn Florence en BOATISCM samen en brengt hun muziek onder de aandacht tijdens showcases in de bovenzaal.

Sinds 2024 hebben Paradiso, partnerstichting Super Sonic, verschillende talentontwikkelpartners en podia uit Rotterdam, Haarlem en Den Haag de krachten gebundeld om een duurzame infrastructuur te creëren voor getalenteerde jonge acts in de zwarte muziek, waaronder hiphop, soul, R&B, jazz, pop en elektronische genres. Paradiso en Super Sonic coproduceerden succesvolle maandelijkse jams in het Skatecafé. Elke uitverkochte editie bood niet alleen ruimte aan opkomende Amsterdamse makers. Ook kregen ze de gelegenheid in contact te komen met spelers uit de muziekindustrie. De hub zal in 2025 worden voortgezet.

Kennismaken

In tegenstelling tot kunstvormen als klassieke muziek of ballet hoeft Paradiso niet zijn best te doen om jongeren en kinderen op de hoogte te brengen van het bestaan van de muziek die we programmeren. Toch zijn we van mening dat livemuziek ervaren een totaal andere culturele beleving veroorzaakt dan via bijvoorbeeld geluidsdragers mogelijk is. Daarom vinden we het van groot belang deze groep te bedienen en in aanraking te brengen met live podiumkunst van kwaliteit. Hiervoor organiseerden we in maart bijvoorbeeld programmering in het kader van de Kunstschooldag, waarbij een grote zaal vol met Amsterdamse scholieren vaak voor het eerst echt livemuziek ervaarde. Ook presenteerden we de hiphop-kindervoorstelling Slodde & Vos.

Cultuurparticipatie

Paradiso organiseert verschillende programma's waarbij amateurmuzikanten een podium krijgen. Naast de creatieve waarde zien we dit als een doeltreffende manier om maatschappelijke impact te maken. Zo ontwikkelden we voor iedereen die de Nederlandse taal wil leren Zing Nederlands Met Me, een meezingprogramma waarbij Nederlandse liedjes gezongen worden onder begeleiding van een voorzanger en pianist. Door het programmaconcept en de bijbehorende liedboeken beschikbaar te stellen, heeft dit programma inmiddels vele landelijke navolgers gekregen.

Omdat Paradiso een bijzondere plek is om werkervaring op te doen en uitgedaagd te worden, initiëren we verschillende vormen van samenwerking met organisaties in het maatschappelijk domein. Soundworks is bijvoorbeeld een motiveringsproject van Paradiso en de Gemeente Amsterdam (Dienst Werk en Inkomen) waarbij jongeren die moeilijk bereikbaar of beïnvloedbaar zijn, worden geïnteresseerd en gemotiveerd naar werk of opleiding. Muziek dient hierbij als bron van inspiratie. Sprekers uit onze organisatie en netwerk geven een indruk van het werken in de sector, tijdens workshops worden ze creatief uitgedaagd en ten slotte draaien ze op werkervaringsplekken mee met de organisatie. Een aantal van deze jongeren heeft inmiddels een dienstverband bij Paradiso. Deze ervaringen leren ons dat we ook maatschappelijke impact kunnen maken door onze organisatie meer open te stellen. In 2024 vonden drie succesvolle edities plaats van Soundworks.

Paradiso R&D

In 2024 zijn we gestart met een pilotprogramma waarin we de nieuwe opzet van Paradiso R&D – de ontwikkeltak van Paradiso – hebben getest. De pilot bestond uit twee fases: Bij de eerste fase hebben we 15 startende initiatiefnemers uit het netwerk van Paradiso een tweedelig workshop- en intervisietraject aangeboden. Deze groep bestond uit een mix van DIP-deelnemers, nieuwe nachtcultuurinitiatieven en programmapartners uit de muziekprogrammering. Tijdens de workshop stond visieontwikkeling en cultureel ondernemerschap centraal, omdat we merken dat veel van deze organisatoren mooie programma's bedenken en uitvoeren, maar het lastig vinden om op een meer integrale manier naar hun activiteiten en

organisatie te kijken. We hebben deelnemers uitgedaagd om door verschillende lenzen naar hun idee laten kijken, waarbij ze met elkaar in gesprek gingen om hun initiatief te ontleden en stappen te maken in de ontwikkeling van hun initiatief. De workshops werden als zeer waardevol beoordeeld. Deelnemers gaven aan er veel aan te hebben voor hun eigen ontwikkeling en het van grote waarde te vinden om gelijkgestemden te ontmoeten en dat contact graag voort te willen zetten. Initiatieven als Knits & Notes, Assemble, 4TheCulture en Disco Arabesque hebben aangegeven mede naar aanleiding van de pilot een volgende ontwikkelstap te willen zetten naar een vaste organisatie die er op is uitgerust meerdere programma's per jaar te ontwikkelen.

De tweede fase van de pilot sluit aan bij deze ontwikkelstap. Een zestal initiatieven (Raqs, Els Jam, CreCariCom, Elsewhere, Africadelic en Indiestad) hebben een ondernemerschapsprogramma van zes maanden gevolgd dat Paradiso samen met cultureel educatiebureau Art-up heeft vormgegeven. De lessen in ondernemerschap werden gecombineerd met een coproductietraject binnen Paradiso. Terwijl we met elke deelnemer werkten aan een programma of project dat binnen onze programmering plaatsvindt, bouwen we ondertussen aan de benodigde organisatie, onderrichten we de deelnemers in de belangrijkste vaardigheden en werken we gezamenlijk aan een toekomstvisie en -strategie.

De lessen uit de pilot worden meegenomen in een nieuw projectplan dat momenteel met drie fondsen besproken wordt. Afhankelijk van de subsidietoekenningen zal in het najaar van 2025 een nieuwe projectronde gestart worden.

5. Publiek, marketing en publiciteit

Paradiso trok ook in 2024 een zeer gevarieerd publiek qua leeftijd, afkomst en opleidingsniveau. Ongeveer evenveel mannen als vrouwen bezochten Paradiso. Van onze bezoekers kwam 40% uit Amsterdam, 48% uit de rest van Nederland en circa 12% uit het buitenland. Internationale bezoekers komen vooral voor festivals als Super Sonic Jazz Festival en Summer Dance Forever, en grote artiesten die maar weinig clubshows spelen in Noordwest Europa, zoals Tems. Circa 43% van onze bezoekers komt ieder jaar weer terug.

Marketinginspanningen en -bereik

De programmering van Paradiso is structureel van hoog niveau, bezoekers weten dat ze bij Paradiso kwaliteit kunnen verwachten. Hiermee hebben we in het verleden een sterk 'merk' opgebouwd. Door deze marketingaanpak hebben we ontzettend veel mensen aan ons gebonden en ligt het bereik van onze sociale mediakanalen erg hoog. Bezoekers houden onze kanalen goed in de gaten en zijn niet bang om impulsaankopen te doen.

Onze website Paradiso.nl trok in 2024 bijna zes miljoen bezoekers, 128.000 volgers op Instagram en 312.500 likes op Tiktok. Onze wekelijkse nieuwsbrieven hebben 243.000 vaste abonnees en daarnaast zijn er 334.000 mensen lid van de overige nieuwsbrieven die bezoekers bijvoorbeeld periodiek op de hoogte houden van boekingen binnen bepaalde genres.

Bekende artiesten hebben fans en, hoewel we die fans nog wel moeten bereiken, verkopen zichzelf. Het zijn de nog onbekende of kleinere bands en niche artiesten waar we beter ons best voor moeten doen om het juiste publiek op de been te krijgen. Hiervoor maken we gebruik van marketing op maat, ons customer data platform (CDP) en onze subbrands.

Het bouwen van communities: subbrands

Subbrands zijn communities die we bouwen rondom programmering. Zoals Ticket to the Tropics voor muziek uit the global south, Indiestad voor indie en Bassline voor hiphop. Paradiso is de eerste geweest die dergelijke subbrands is gaan ontwikkelen, inmiddels is deze werkwijze ook door anderen overgenomen.

Meer dan alleen concerten aanbieden op genre, fungeren deze subbrands als keurmerk en curator om zo artiesten en publiek goed te kunnen verbinden. Voor elke subbrand ontwikkelen we eigen content. Denk aan een interview met een artiest of muzikale tips van kenners, die via de subbrand kanalen verspreid worden. Een aantal subbrands werkt met ambassadeurs, die letterlijk optreden als gids in het muzikale landschap. Ook zijn er 'jaarabonnementen' in de vorm van een pas waarmee je gedurende een heel jaar voor een relatief laag bedrag naar concerten kunt, bijvoorbeeld de Indiestadpas. De subbrands zijn een manier om zoveel mogelijk potentiële geïnteresseerde bezoekers te bereiken voor artiesten die bij ons optreden en om hen wegwijs te maken in ons grote aanbod aan programma's. Nieuwe artiesten en jong talent kunnen zo op extra aandacht en publiek rekenen. Ook proberen wij op deze manier verschillende publieksgroepen bijeen te brengen. Zo weet Ticket to the Tropics bijvoorbeeld een jongere doelgroep te verbinden met dansmuziek uit alle werelddelen; van highlife tot dabke, van samba tot cumbia en van kaseko tot kuduro, door jonge helden naast oude helden te programmeren en door de juiste uitstraling in vormgeving en tone-of-voice van teksten.

Paradiso Account

De toepassing van data wordt de komende jaren een belangrijke pijler onder ons marketingbeleid. Na corona is Paradiso gestart met het Paradiso Account, de online omgeving waarbinnen bezoekers tickets kunnen kopen en beheren, zich op de wachtlijst kunnen plaatsen voor uitverkochte programma's en hun voorkeuren kunnen doorgeven voor nieuwsbrieven of andere vormen van informatievoorziening. Eind 2024 waren er meer dan 760.000 accounts aangemaakt. De voorkeursgegevens die bezoekers via het account aan ons doorgeven, combineren we op een dataplatform met bezoekersgegevens van onze website, aankopen op de website en gedrag op social media – uiteraard geheel in lijn met alle privacywetgeving zoals de AVG. Hiermee leren we onze bezoekers beter begrijpen en kunnen we de communicatie relevanter en doelgerichter maken door bijvoorbeeld een op maat gemaakt aanbod te tonen op de website en bezoekers gericht te wijzen op programma's binnen hun smaakvoorkeur. Naast een positieve impact op de kaartverkoop, is dit ook een waardevol instrument voor talentontwikkeling. Het bereik en de positionering van (nog) onbekende artiesten verbeterde hierdoor aanzienlijk.

Tegelijkertijd zorgt het Paradiso Account voor een stevigere positie ten opzichte van commerciële marktpartijen die er andere waarden op na houden. Door de lijntjes met onze bezoekers te verkorten, gaat er minder geld naar sociale platformen als Instagram en TikTok en investeren we meer in op maat gemaakte communicatie vanuit onszelf. Ook zijn we goed op weg om secundaire ticketverkopers te bestrijden door middel van de wachtlijstmogelijkheid binnen ons account. Bezoekers kunnen zich voor uitverkochte concerten op de wachtlijst plaatsen voor vrijgevallen tickets. En bezoekers die verhinderd zijn kunnen hun ticket kosteloos teruggeven. Dit biedt onze bezoekers zekerheid en een eerlijke prijs.

In de komende jaren wordt dit account uitgebreid met steeds meer op maat gemaakte functionaliteiten. Denk hierbij aan een wishlist die reminders geeft voor concerten die in de verkoop gaan, toegang tot speciale presales voor concerten, korting op merchandise, verjaardagscadeaus enzovoorts. Met het Customer Data Platform zijn we uiteindelijk in staat om voor iedere bezoeker een gepersonaliseerde website én nieuwsbrief te genereren. De communicatiekanalen worden voor 80% ingericht op de wensen en voorkeuren van de individuele, potentiële bezoeker. De overige 20% blijft voor de rol van Paradiso als curator. Er zijn altijd programma's die wij als podium extra willen uitlichten. Of het nou gaat om een maatschappelijk thema, een wetenschapsprogramma of een zeer bijzonder muzikaal talent. Dit vinden wij als cultuurpodium ontzettend belangrijk, omdat we er voor iedereen willen zijn en niet geloven in een volledige overgave aan algoritmes en klikgedrag van mensen.

Prijsbeleid

Ondanks de kostenstijgingen en de beperkte subsidie, spannen we ons in om de financiële drempel om Paradiso te bezoeken zo laag mogelijk te houden. Dit doen we door onze staffelprijzen voor de servicekosten zo in te richten dat bij lage ticketprijzen ook relatief lagere servicekosten worden betaald. Zo houden we concerten van nieuwe artiesten betaalbaar. En we bieden regelmatig verschillende kortingsprijzen aan voor onder meer CJP, Stadspas, Huisvuilpas en studenten.

6. Positionering en samenwerkingen

Huis voor de popcultuur in Nederland, speler in de internationale top

Paradiso staat dagelijks in contact met artiesten, podia en vertegenwoordigers van over de hele wereld. Zo scannen we ons internationale netwerk op artiesten en ontluikende artistieke ontwikkelingen waarvan we vinden dat die ook in Amsterdam de aandacht verdienen. Het lukt ons regelmatig een podium te bieden aan artiesten die voor het eerst voet op Nederlandse, of zelfs Europese, bodem zetten. En ook in de Europese tourschema's van gevestigde artiesten merken we dat Paradiso nog steeds een voorkeursplek geniet.

Daarmee zijn we een podium van grote landelijke betekenis. Voor Nederlandse artiesten is een optreden in de grote zaal van Paradiso een belangrijk punt in de carrièreontwikkeling. En ons bereik onder Nederlandse bezoekers strekt zich uit over alle uithoeken van ons land. Bovendien vinden veel van de activiteiten die we stimuleren en ontwikkelen navolging op andere Nederlandse podia.

Nachtcultuurconcepten Disco Arabesque maakte na een ontwikkelperiode in Paradiso de stap naar andere clubs en podia in het land. En het Marmoucha Orchestra toert jaarlijks met meerdere producties door Nederland.

Ook buiten ons land wordt Paradiso op waarde geschat. Het afgelopen jaar kwam 13% van onze bezoekers uit het buitenland, het voornaamste deel hiervan reist speciaal naar Amsterdam af voor een van onze programma's. Dit wordt deels veroorzaakt door artiesten die Paradiso als een van de weinige Europese podia aandoen tijdens hun tours. Maar we (co)produceren ook festivals en programma's van internationale allure die een wereldwijd publiek bedienen. De 2024-editie van dansfestival Summer Dance Forever trok 52 verschillende nationaliteiten naar de Weteringschans, die kwamen als toeschouwer of deelnemer van een van de battles.

Met verschillende buitenlandse podia, zoals het Antwerpse de Roma wisselen we op Europees niveau kennis en ervaring uit. Dit doen we in het bijzonder met het Brusselse podium Ancienne Belgique, waarmee we elke paar jaar samenkomen om onze activiteiten en bedrijfsvoering te benchmarken en te evalueren.

Projecten in het buitenland

In de afgelopen jaren hebben diverse initiatieven van Paradiso zich ontwikkeld tot exportproduct. Zo stond Paradiso aan de wieg van Milkshake – het extravagante festival dat draait om eigenheid, vrijheid en gelijkwaardigheid. Het partnerschap van Paradiso in het Milkshake Festival is in 2024 beëindigd. Als medeoprichter blijft Paradiso nog wel betrokken als artistiek adviseur en als organisator van de afterparties Milkshake heeft naast een Rotterdamse editie inmiddels ook plaatsgevonden in het Braziliaanse São Paulo, Summer Dance Forever vindt periodiek plaats buiten de landsgrenzen met Japanse edities in Osaka en Tokio en met STOOOR werken we aan een Spaanse en Italiaanse editie.

In samenwerking met partnerstichting Sonic Acts is Paradiso penvoerder van de tweede editie van Re-Imagine Europe: New Perspectives for Action, een vierjarig Europees project met cofinanciering van de Europese Commissie waarin veertien culturele organisaties samenwerken. Het project heeft als doel jonge Europeanen via artistieke praktijken beter in staat te stellen om maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden. De partners werken aan de ontwikkeling, productie, presentatie en distributie van nieuwe kunstprojecten die reageren op sociale en ecologische uitdagingen. Veel programmaonderdelen zijn internationale coproducties en zullen, naast onze eigen podia, ook op de podia en festivals van onze partners getoond worden.

Amsterdam: partners, samenwerkingen en programmering in de buurten

Paradiso maakt onderdeel uit van diverse samenwerkingsverbanden, waaronder het overleg met cultureel ondernemers op en rond het Leidseplein, het platform Amsterdamse Culturele Instellingen en de landelijke Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals. Met de Melkweg voeren we veelvuldig collegiaal overleg,

helpen we elkaar waar nodig en werken we bovendien samen in de vorm van het Paradiso Melkweg Productiehuis.

We voelen een grote verantwoordelijkheid voor het behoud van plekken voor livemuziek, tegencultuur en de rafelranden in de stad, en stellen daarom onze kennis en ondersteuning beschikbaar aan een keten van soms kwetsbare underground podia en/of broedplaatsen. Zo hielpen we Cinetol met de ontwikkeling van hun muziekprogrammering en organisatie, werken we intensief samen met de makers van het Groene Veld en ondersteunden we in 2024 het voortbestaan van Maloe Melo met advies, ondersteuning en een nieuwe editie van het benefiet Jurvest.

Paradiso ondersteunt het Sloterplasfestival dat mede door partnerstichting Marmoucha wordt georganiseerd op financieel, productioneel en programma-inhoudelijk gebied.

7. Organisatie

Governance

Paradiso is een stichting met een culturele ANBI-status. De stichting heeft het doel het (doen) ontwikkelen en produceren van activiteiten op het terrein van kunst en cultuur, met inbegrip van media, wetenschap en educatie en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord. De stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door: het oprichten en in stand houden van een centrum voor kunst en cultuur genaamd Paradiso, het voorzien in een dialoog met de belanghebbenden van de stichting en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord. De stichting beoogt niet het maken van winst. Het realiseren van de doelstelling geschiedt zoveel mogelijk op een duurzame en bedrijfsmatig verantwoorde wijze.

De statuten, het bestuursreglement en reglement voor de rvt zijn in lijn met de Code Cultural Governance en Paradiso handelt daarnaar. Er is geen sprake van afwijkingen t.o.v. de Code Cultural Governance.

Bestuur

De bestuurder is belast met het besturen van de stichting. De bestuurder richt zich bij de vervulling van diens taak naar het belang van de stichting en de daaraan verbonden organisatie, in het bijzonder vanuit de maatschappelijke doelstelling daarvan. Het bestuur van de stichting bestaat uit één persoon, de directeur-bestuurder. De bestuurder is gehouden te handelen in overeenstemming met de statuten, bestuursreglement en met inachtneming van de Code.

In het jaar 2025 worden twee titulaire directieleden geworven, namelijk een adjunct-directeur en een zakelijk directeur. De titulair directieleden verrichten diens werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van de bestuurder en zijn aan de bestuurder verantwoording verschuldigd.

Raad van Toezicht

Het bestuur van Paradiso legt verantwoording af aan een raad van toezicht (rvt) die uit zeven personen bestaat. De rvt houdt integraal toezicht op het beleid en het management van de organisatie en ondersteunt de bestuurder bij diens taakuitoefening en het uitvoeren van de doelstellingen.

De formele verhouding tussen de rvt en het bestuur van de stichting is statutair geregeld. De rvt benoemt de bestuurder. De rvt benoemt uit zijn midden een voorzitter, kent een rooster van aftreden en een huishoudelijk reglement. De rvt heeft profielen opgesteld om te waarborgen dat de raad een evenwichtig beeld vormt op het gebied van diversiteit en deskundigheid.

De rvt vergadert minimaal vier keer per jaar met het bestuur, of zoveel vaker als nodig wordt geacht door de raad zelf of de bestuurder. De rvt kan, afhankelijk van de te bespreken onderwerpen en na overleg met

de bestuurder, naast de bestuurder ook andere leden van de directie of het managementteam bij vergaderingen uitnodigen.

De rvt vergadert ten minste éénmaal per jaar buiten de aanwezigheid van de bestuurder. Deze vergadering heeft als doel: het functioneren van de raad van toezicht te evalueren, de relatie tussen de bestuurder en de raad van toezicht te evalueren en het functioneren van de bestuurder te evalueren. In het rvt-verslag wordt gemeld dat deze bespreking is gehouden. Ten behoeve van de evaluatie van het functioneren van de rvt inventariseert de voorzitter van te voren bij de leden van de rvt en de bestuurder de punten die tijdens deze evaluatie aan de orde dienen te komen.

De rvt heeft uit zijn midden een remuneratiecommissie en een auditcommissie benoemd. De remuneratiecommissie fungeert als werkgever voor de directeur-bestuurder en voert functioneringsgesprekken. Eens per vier jaar vindt een uitgebreide evaluatie plaats op het gebied van beleidsontwikkeling en effectiviteit. De auditcommissie overlegt separaat met de directie, controller en hoofd financiën en administratie over en brengt aan de rvt advies uit over onder andere de begroting, jaarrekening en kwartaalrapportages en is namens de rvt het aanspreekpunt voor de externe accountant.

In 2025 is een bouwcommissie ingesteld die namens de rvt toezicht houdt op het bouwproces in het kader van 100 jaar Paradiso.

De leden van de rvt en de directie zorgen er samen voor dat (de schijn van) belangenverstrengeling te allen tijde voorkomen wordt. In het verslagjaar is geen sprake van een situatie met een (mogelijk) tegenstrijdig belang

Externe accountant

De rvt benoemt de externe accountant van Paradiso voor een periode van maximaal vier jaar op voordracht van de bestuurder. Dit op basis van een tweejaarlijkse evaluatie van de raad van toezicht. De accountant brengt ten minste eenmaal per jaar verslag van haar of zijn bevindingen aan de rvt – al dan niet in aanwezigheid van de bestuurder. Sinds boekjaar 2021 is de externe accountant: Amstelslad Audit B.V.

Overig

De interne organisatie van Paradiso kent negen afdelingen.

Het managementteam bestaande uit de directie en enkele afdelingshoofden focust zich wekelijks op de uitvoering van de strategie voor de komende jaren. Diversiteit en inclusie is hier een integraal onderdeel van en op die wijze ingebed in de organisatie. Hiernaast is een interne projectcoördinator aangesteld die specifiek aandacht heeft voor projecten ten aanzien van D&I.

De bestuurder stelt een controller aan. De controller ondersteunt de directie in de naleving van wet- en regelgeving, risicobeheersing en controle op financiële, werk- en informatieprocessen. Alle onderwerpen die de controller binnen de grenzen van haar of zijn professionele opdracht van belang acht, kunnen na overleg met de bestuurder worden besproken met de rvt.

Paradiso heeft een Ondernemingsraad (OR) waarin negen medewerkers actief zijn. Directie en OR hebben zes keer per jaar regulier overleg en twee keer per jaar een overleg waarin de directie de OR informeert over relevante zaken en plannen. Tenminste eenmaal per jaar vindt in aanwezigheid van de directie overleg plaats tussen de rvt en (een vertegenwoordiging van) de OR.

Het bestuur heeft een beleid vastgesteld ten aanzien van sociale veiligheid en heeft zowel interne als externe vertrouwenspersonen aangesteld. Het bestuur heeft een klokkenluidersregeling ingesteld.

Visie op medewerkers, arbeidsvoorwaarden, Fair Practice, duurzame inzetbaarheid

Op het gebied van personeelszaken richt Paradiso zich op goed werkgeverschap en stabiliteit voor personeel en organisatie op de lange termijn. Paradiso onderschrijft de Fair Practice Code en is aangesloten bij de cao Nederlandse Poppodia en -Festivals. Ook het minimale niveau van

freelancetarieven is in deze cao bepaald. Desondanks is een betrekking binnen de popmuziek geen vetpot. Mede door het geringe subsidieniveau en ondanks een intensieve lobby loopt het arbeidsvoorwaardenniveau van onze cao al decennia achter op de rest van de culturele sector. Een recente benchmark van de branchevereniging voor poppodia wees uit dat onze cao tussen de 4,9% en 10% lager uitvalt ten opzichte van de cao theater en dans. Ten opzichte van 'de BV Nederland' bedraagt het verschil gemiddeld 15,4%.

Paradiso werkt voor het merendeel met eigen medewerkers om de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen en omdat we het belangrijk vinden verantwoordelijkheid te nemen naar onze medewerkers. Alleen voor het opvangen van pieken in de vraag naar werk en bij onvoorziene situaties huren we freelancers of via derde partijen arbeidskrachten in. Paradiso heeft gemiddeld over het boekjaar 240 medewerkers in dienst (135 fte).

Paradiso benadrukt het belang van duurzame inzetbaarheid van medewerkers. In samenspraak met de OR wordt hier invulling aangegeven. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de specifieke omstandigheden van medewerkers (jong en oud) in de verschillende fasen van hun leven en loopbaan. Een onderdeel van dit beleid is de opbouw van vrije dagen in de vorm van seniorendagen.

Fair Practice artiesten

Honoraria binnen de popsector lopen sterk uiteen; de grote artiesten verdienen goed maar het zijn uiteraard de beginnende professionele artiesten waarbij een Fair Practice Code van meerwaarde is.

Paradiso is deelnemer aan de Ketentafel Popmuziek waar stappen gezet worden naar een in de popsector passende honorariumrichtlijn. Aan dit overleg nemen vertegenwoordigers deel van artiesten, intermediairs, en podia en festivals. Dit overlegorgaan werkt aan tools en richtlijnen waarmee een passende gage bepaald kan worden bij de carrièrefase van een Nederlandse artiest. Een eerste conclusie van dit orgaan is dat de financiële middelen voor een fair pay praktijk niet uit de keten van artiesten en podia te halen valt. Net als bij bijvoorbeeld de klassieke muzieksector is aanvullende overheidsfinanciering een minimale vereiste. In 2024 heeft een aantal VNPF-podia onder initiatief van de Ketentafel een pilot uitgevoerd die onderzoekt wat voor dergelijke financiering de beste distributiewijze is – ondersteuning aan de makers zelf, of via de podia. De Ketentafel heeft het voornemen om in 2025 op basis hiervan een kant en klare regeling plus financieringsopgave te presenteren bij het verantwoordelijke ministerie.

D&I op de werkvloer

Paradiso streeft naar een personeelsbestand dat zich kan spiegelen aan de pluriformiteit van de Amsterdamse samenleving. We willen een thuis zijn voor de diverse doelgroepen in de stad en daarbij is van belang dat ons personeelsbestand dat ook uitdraagt. Hoewel op elke afdeling collega's werkzaam zijn met verschillende achtergronden en de situatie per afdeling sterk verschilt, willen we ook de komende jaren de diversiteit van ons personeelsbestand vergroten. Zo doen we de werving, selectie en aanstelling van nieuw personeel voortaan anders. Bijvoorbeeld met wervingscampagnes die zich specifiek richten op doelgroepen die onvoldoende gerepresenteerd zijn binnen Paradiso, een inclusieve selectieprocedure door middel van een diverse selectiecommissie en aandacht voor mogelijke biases.

In 2024 is dit beleid voortgezet. Naast de programmeurs, zijn er inmiddels ook bij marketeers en bedrijfsleiders juniorfuncties gecreëerd. En ook denken we na hoe we de diversiteit van de formatie mee willen laten wegen in het al dan niet verlengen van arbeidscontracten.

Sociale veiligheid

Paradiso streeft ernaar een veilige plek te zijn, voor iedereen, altijd. Het bevorderen van inclusie en de aanpak van mogelijk ongewenst gedrag staan centraal in ons beleid rondom sociale veiligheid. Ten aanzien van medewerkers hanteren we een interne gedragscode met een positieve instructie over hoe we met elkaar omgaan. Daarnaast beschrijft de code waar medewerkers terecht kunnen die ongewenst gedrag ervaren. Paradiso beschikt hiervoor over vier vertrouwenspersonen, deels extern. Het volledige personeel is in 2023 getraind in het vergroten van het bewustzijn t.a.v. sociale veiligheid met de cursus

Safer Clubbing. Naast een educatieve functie heeft dit traject veel input opgeleverd voor vervolgstappen naar een veiliger Paradiso voor publiek, personeel en artiesten. Zo zullen de huisregels worden verduidelijkt en zal een deel van het personeel weerbaarheidstrainingen volgen.

Bij een groot aantal clubnachten werkt Paradiso met een Social Awareness Team – tijdens de programma's te herkennen aan hun roze hesjes. De teamleden zijn aanspreekbaar voor hulp, informatie of het melden van een onveilige situatie. Bezoekers worden daarnaast op posters op de gedragsregels gewezen en we hanteren een mailadres waar desgewenst anonieme meldingen gedaan kunnen worden. In 2024 is Paradiso bovendien gestart met het meldpunt safe@paradiso.nl; een mailadres waar bezoekers – desgewenst anoniem – alle situaties kunnen melden die ook maar iets met sociale onveiligheid te maken hebben. Maandelijks worden er meerdere mails behandeld, variërend van signaleringen, klachten en adviezen tot complimenten.

Toegankelijkheid

Ondanks dat ons monumentale gebouw de nodige uitdagingen biedt op het gebied van toegankelijkheid, lukt het ons om een toegankelijke en veilige plek te zijn voor bezoekers met een beperking. Uitgangspunt is dat alle belangrijke publieksruimtes voor iedereen zelfstandig te bereiken moeten zijn. In samenwerking met de Zonnebloem zijn onze faciliteiten en bedrijfsvoering kritisch tegen het licht gehouden. Hieruit kwamen een aantal verbeterpunten naar voren die we in verschillende fases over de afgelopen jaren hebben doorgevoerd. Naast facilitaire aanpassingen die de toegankelijkheid bevorderen, hebben we onze informatievoorziening aanzienlijk uitgebreid. Op een aparte sectie op onze website is alle informatie te vinden voor rolstoelgebruikers, maar bijvoorbeeld ook bezoekers die behoefte hebben aan prikkelarme ruimtes. In 2024 is deze informatievoorziening aangescherpt met beeldmateriaal en aanvullende instructies. Het komend jaar zal deze informatie ook voor alle externe locaties waar Paradiso programmeert beschikbaar worden gesteld.

Duurzaamheid

Binnen de mogelijkheden van ons huidige gebouw, grijpen we alles aan om de bedrijfsvoering te verduurzamen. Paradiso kan met gepast trots melden dat zij is bekroond met een gouden Green Key-status. Dat houdt in dat, naast dat we voldoen aan lange lijst aan drempelvoorwaarden, ook veel extra maatregelen op het gebied van duurzaamheid (minder single useproducten, geen schadelijke schoonmaakmiddelen, keurmerk drukwerk en merchandise), MVO (zoals inkoopbeleid) en een duurzame organisatie (werknemerswelzijn, ethisch en integer handelen) hebben toegepast op de bedrijfsvoering van Paradiso. Ook hebben we extra verbeteringen toegepast ter verhoging van biodiversiteit om het gebouw en maken we meer gebruik van lokale producten. Binnen onze begroting is een structureel deel gealloceerd voor verduurzaming. Met de duurzaamheidscommissie stimuleren we een continue verbetering in werkprocessen, bewustwording en vooruitgang om dit thema. Op de lange termijn biedt 100 Jaar Paradiso de kans om ons gebouw en onze faciliteiten volledig te verduurzamen.

8. Gebouw

100 Jaar Paradiso

Paradiso is sinds 1968 gevestigd in het voormalige verenigingsgebouw van de Vrije Gemeente uit 1879. Hierdoor beschikken we over een van de mooiste concertzalen ter wereld. Maar tegelijkertijd lopen we al vele jaren tegen problemen aan doordat ons pand nooit ontworpen is om als podium te gebruiken – en al helemaal niet met de intensiteit waarmee wij dat doen. Ons gebouw begint zo langzamerhand op te raken: de geluidsdichtheid is onvoldoende, de fundering en constructie zijn binnenkort aan renovatie toe, we hebben een chronisch ruimtegebrek en ten slotte valt er nog veel te verduurzamen.

De situatie is zo urgent, complex en veelzijdig, dat er maar één realistische oplossing mogelijk is gebleken. Om ons gebouw weer toekomstbestendig te maken, moeten alle knelpunten integraal worden aangepakt door te renoveren en door extra ruimte te creëren in de vorm van nieuwbouw en een ondergrondse

uitbreiding. Binnen deze uitbreiding zijn nieuwe noodzakelijk voorzieningen mogelijk voor publiek, productie, artiesten, werkplekken, geluidisolatie en duurzaamheidsinstallaties. En doordat we in de afgelopen jaren unieke kans kregen om zowel het landje naast Paradiso te kopen als de voormalige fietsenkelder te huren, kunnen we dit ook daadwerkelijk in de praktijk gaan brengen.

Met de blik op de toekomst noemen we dit renovatie- en nieuwbouwproject **100 Jaar Paradiso**. Hiermee streven we naar een toekomstbestendig gebouw dat enerzijds bouwkundige problemen oplost en ons tegelijkertijd in staat stelt de rol van Paradiso in de stad verder te ontwikkelen.

Ontwerpend onderzoek

Na de aankoop van de braakliggende buurkavel in 2022 en de eerste ruimtelijke verkenningen in het daaropvolgende jaar, is Paradiso in de zomer van 2024 gestart met een ontwerpend onderzoek naar een toekomstbestendig Paradiso. Dit onderzoek is uitgevoerd door een multidisciplinair ontwerpteam onder leiding van CIVIC Architects. Doel: het opstellen van een bouwvelop voor 100 Jaar Paradiso, waarin een zorgvuldige balans wordt gevonden tussen het programma van eisen van Paradiso, de stedenbouwkundige context, het erfgoed en de groenstructuur. Het onderzoek is financieel en inhoudelijk ondersteund door de Gemeente Amsterdam.

In juli 2024 ging CIVIC van start met een aanpak die in vijf fases plaats zou vinden tot en met december van dat jaar:

- 1: Project inrichten en basismateriaal bestuderen
- 2: Analyse
- 3: Bouwstenenstudies
- 4: Integrale varianten
- 5: Rapportage met voorkeursvariant

Vanwege de complexiteit van de opgave was het niet direct mogelijk om tot een integrale visie te komen. Daarom is gekozen voor een bouwstenenstudie, waarbij per deelonderwerp – in nauwe samenwerking met Paradiso en, waar nodig, de gemeente – naar specifieke deeloplossingen is gezocht. Deze deeloplossingen vormden de bouwstenen voor een integrale benadering in de volgende fase.

In het late najaar van 2024 werd duidelijk dat de omvang en complexiteit van het project aanvullend onderzoek vereisten, met een doorlooptijd tot in 2025. Tevens is besloten het eindproduct te herdefiniëren: in plaats van een schetsontwerp wordt toegewerkt naar een ruimtelijke visie met een integrale aanpak. Op deze manier waarborgt het projectteam de noodzakelijke zorgvuldigheid en kunnen de belangen van alle betrokken stakeholders zorgvuldig worden meegenomen in het verdere proces.

Zo legde een tussentijdse presentatie aan de SIOK in december 2024 twee dilemma's bloot die om aanvullend bouwstenenonderzoek vroegen, namelijk: de verhouding tussen het PVE van Paradiso en het laadvermogen van de plek, en de noodzaak tot geluidisolatie versus de mogelijkheden tot aanpassingen aan het monument.

Parallel aan het ontwerpend onderzoek worden een consultatietraject uitgevoerd onder leiding van Guido Wallagh en ondersteunt Alexander Ramselaar Paradiso in de totstandkoming van een financieringsstrategie. Doel is om alle uitkomsten te vatten in een publicatie die in de nazomer van 2025 gepubliceerd zal worden.

Het Paradiso Fonds

Een verbouwing van deze omvang kunnen we onmogelijk uit de lopende exploitatie financieren. De gemeente zal als eigenaar van het gebouw van Paradiso een belangrijke partner moeten vormen voor de financiering van deze opgave. Tot nu toe levert de gemeente een bijdrage (financieel en in natura) aan de

ontwikkeling van de plannen, maar voor de financiering van de verbouwing moeten nog de nodige stappen worden gezet.

Naast de verantwoordelijkheid van de gemeente zullen we zelf een aanzienlijk bedrag moeten werven bij fondsen en donateurs. Hiervoor is Het Paradiso Fonds opgericht. Onder voorzitterschap van Joost Verbeek bouwt het fonds aan een netwerk van potentiële donateurs en ontwikkel expertise. Het fonds heeft een qualitate qua status waarbij Paradiso in het bestuur vertegenwoordigd wordt door algemeen directeur Geert van Itallie en rvt-lid Louise Meijer. Daarnaast bestaat het bestuur sinds 2024 uit Eva Kalis, Maarten Feilzer, Marcel Dijkhuizen en Willem Sijthoff.

Groot Onderhoud

Paradiso hanteert een meerjaren onderhoudsplan (MJOP) opgesteld door externe partij Planon. De MJOP die ingediend is bij de subsidieaanvraag voor 2025-2028 is begin 2025 geactualiseerd en geeft over een periode van 40 jaar, 2025-2064 de geplande uitgaven voor onderhoud weer. Gezien de aanhoudende hoge inflatie is gekozen uit te gaan van een gemiddelde prijsindexatie van 3,5% in plaats van 2,5%.

De uitgaven vallen uiteen in de volgende categorieën: dagelijks onderhoud, onderhoudscontracten en planmatig onderhoud.

- Dagelijks onderhoud: betreft algemeen onderhoud, zoals correctief, preventief en klachtenonderhoud, verhelpen van storingen en gebruik van materialen en gereedschap. Deze kosten worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- Onderhoudscontracten betreffen service contracten voor gebouw gebonden installaties. Deze kosten worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- Planmatig onderhoud: betreft onderhoud aan het huurdersdeel van het gebouw en gebouw-gebonden installaties met een cyclus van langer dan één jaar. Ter egalisatie van de kosten wordt hiervoor een voorziening groot onderhoud gevormd. Met deze voorziening is gewaarborgd dat op langere termijn de benodigde middelen beschikbaar zijn om het noodzakelijke planmatige onderhoud te financieren. De uitgaven van een planmatig onderhoudsproject worden onttrokken uit de voorziening voor zover deze toereikend is voor de betreffende post. Eventuele meerkosten worden als last genomen in de exploitatierekening. De voorziening groot onderhoud wordt per post lineair opgebouwd rekening houdend met een gemiddelde index van 3,5%.

De salariskosten voor onze huisschilders zijn opgenomen in het MJOP. De salariskosten voor de huisschilders maken echter geen deel uit van de onderhoudslasten en voorziening groot onderhoud, maar van de salariskosten.

Voorziening groot onderhoud

Doordat gekozen is om door de hoge prijsstijgingen uit te gaan van een rekenrente van gemiddelde prijsindexatie van 3,5% is de dotatie aan de voorziening groot onderhoud in 2024 €127.904 (begrote opbouw: €84.000).

Gezien de verbouwing van de voormalige fietsenkelder naast Paradiso tot alternatieve nachtingang hebben dit jaar alleen de noodzakelijke werkzaamheden aan de MJOP plaatsgevonden. De verwachting is dat in 2025 juist meer werkzaamheden plaats zullen vinden.

De volgende onderhoudsprojecten zijn in 2024 onttrokken uit de voorziening groot onderhoud.

Post	MJOP nummer	Bedrag uit voorziening
Reviseren luchtbehandelingskast artiestenfoyer	5771.242.00K	2.359
Reviseren luchtbehandelingskast grote zaal	5771.247.00K	4.719
Reviseren luchtafvoerkast (2x)	5771.415.00K	787
Totaal		7.865

De volgende posten planmatig onderhoud stonden voor 2024 gepland in de MJOP die in 2020 is opgesteld en bij de gemeente ingediend is voor de beleidsperiode 2021-2024. De voorraadboilers hoeven nog niet te worden vervangen, daarom schuift de post een jaar op naar 2025. Het reviseren van handblussers is uit de MJOP gehaald omdat gekozen is om de uitgaven voortaan via de exploitatie te laten verlopen.

Post	MJOP nummer	Bedrag	Reden van niet uitvoeren
Vervangen voorraadboiler elektrisch <30 l (kleedkamer 3+4)	5321.201.00L	464	Planning verschoven naar 2025
Vervangen voorraadboiler elektrisch <30 l (nieuwe kelder)	5321.201.00L	464	Planning verschoven naar 2025
Reviseren handblusser	6513.210.00K	1.432	Gekozen om uitgaven voortaan via de exploitatie te laten verlopen. Verwijderd uit MJOP
Totaal		2.360	

Overige onderhoudsuitgaven 2024

Grote onderhoudsuitgaven die niet ten laste zijn gebracht van de voorziening groot onderhoud zijn met name uitgaven voor de verbouwing van de oude fietsenkelder naast Paradiso tot alternatieve nachtingang. Overige uitgaven zijn onder meer led-verlichting en kosten om te voldoen aan het green key gold certificaat.

Overige onderhoudsuitgaven 2025 en verder

Grote posten die volgens de MJOP gepland staan in de nabije toekomst zijn: onderhoud aan luchtbehandeling kasten, regelkasten klimaat, inbraaksignalering en het hefplateau op het terrein. Veel planmatig onderhoud zal worden uitgevoerd in het kader van de voorgenomen grote verbouwing Paradiso 100 Jaar.

9. Financiën

Exploitatie

Financieel gezien was 2024 een uitzonderlijk jaar. De omzet is maar liefst €5,8 miljoen hoger dan begroot. Deze stijging is het gevolg van de programmabaten die €3,6 miljoen hoger zijn dan begroot en de overige inkomsten van €1,5 miljoen die niet waren begroot. De horecabaten zijn €461K hoger dan de begroting. De overige inkomsten zijn incidenteel van aard en zijn het gevolg van een uitkoop van het aandeel in een festival.

De hogere programmabaten zijn het gevolg van meer programma's (realisatie: 1.262; begroot: 1.237). Het aantal bezoekers van de totale door Paradiso georganiseerde evenementen is weliswaar gedaald t.o.v. begroot (realisatie: 727.972; begroot: 733.503). Gezien het feit dat Paradiso met ingang van 2024 uit de organisatie van outdoor festival is gestapt is dit een knappe prestatie. Om dezelfde reden is sprake van een daling van de bezoekers ten opzichte van 2023 (realisatie 2023: 735.209).

Zowel in ons eigen gebouw als in de Tolhuistuin zijn meer bezoekers getrokken dan begroot. In Paradiso trokken wij 565.905 bezoekers (begroot: 540.136) en in de Tolhuistuin 118.329 (begroot 109.918). De stijging van het bezoek in eigen huis heeft tot gevolg dat de horecabaten hoger waren dan verwacht.

De hogere baten hebben tot gevolg dat de lasten gestegen zijn. Met name programmakosten en personeelskosten zijn hoger dan begroot. De programmakosten zijn met 25% gestegen tot €12,0 miljoen (begroot €9,6 miljoen) en de personeelskosten zijn met 26% gestegen tot €9,0 miljoen (begroot €7,2 miljoen). De overige lasten zijn gezamenlijk ongeveer gelijk aan begroot.

Het exploitatieresultaat is relatief hoog door de overige inkomsten €1,5 miljoen terwijl begroot was een verlies van €105K. Inclusief rente en het resultaat van onze deelneming in Paradiso Tolhuistuin is het periode resultaat €1,7 miljoen (begroot een verlies van 157K). Was begroot nog sprake van rentelasten (begrote rentelasten €158K), door de aflossing van hypotheek, zie de toelichting hierna, is per saldo sprake van 128K aan rentebaten.

Re-Imagine Europe II

Paradiso is penvoerder van het Europese project Re-Imagine Europe II 'New Perspectives for Action' een samenwerking van dertien culturele organisaties verspreid over Europa. Het project loopt van februari 2023 tot en met januari 2027. Het project bouwt voort op het project Re-Imagine Europe 2017-2021. Paradiso is als penvoerder verantwoordelijk voor zowel het artistieke programma als de subsidieafrekening. Paradiso heeft in 2024 voor eigen rekening 114K subsidie verantwoord afkomstig van de European Education and Culture Executive Agency van de EU.

Materiële vaste activa

In 2024 is geïnvesteerd in automatisering (met name laptops en switches) en een beamer voor de grote zaal. Projecten in ontwikkeling betreffen uitgaven voor de verbouwing van de oude fietsenkelder naast Paradiso tot alternatieve nachtingang die naar verwachting in het tweede kwartaal 2025 in gebruik zal worden genomen.

De voorgenomen grote verbouwing van Paradiso van perceel aan Weteringschans 8A zal naar verwachting niet eerder aanvangen rond 2030.

Deelnemingen

De deelneming THT Horeca BV via de tussenliggende Paradiso Tolhuistuin BV is verantwoord onder de post Financiële vaste activa. Het boekjaar 2024 is een goed jaar gebleken voor THT Horeca BV. Dat de resultaten enigszins achter bleven bij het topjaar 2023 lag in de lijn der verwachting. De waardeverandering van Paradiso Tolhuistuin BV is met €164K hoger dan begroot (€106K). De waarde van de deelneming is toegenomen tot €911K. Tot dusver heeft nog geen dividenduitkering plaatsgevonden van THT Horeca BV

naar Paradiso Tolhuistuin BV. In 2024 is wel de schuld t.w.v. €134K van Paradiso Tolhuistuin BV aan Paradiso afgelost.

Stichting Paradiso R&D is geen deelneming met een aandelenkapitaal, maar wordt in de jaarrekening van Paradiso samengevoegd omdat Paradiso feitelijke zeggenschap heeft over Paradiso R&D. De directeur-bestuurder en Raad van Toezicht zijn namelijk gelijk aan Paradiso. Via Paradiso R&D wordt de dienstverlening, waaronder huisvesting en administratie doorbelast aan partnerstichtingen. Het resultaat van Paradiso R&D is 14K positief.

Stichting Paradiso Fonds wordt buiten de consolidatiekring van Paradiso gehouden. De stichting heeft een onafhankelijk bestuur ten opzichte van Paradiso zelf. Wel neemt zowel de directeur-bestuur als één lid van de Raad van Toezicht qualitate qua zitting in het bestuur van het fonds. Momenteel is echter sprake van drie onafhankelijke bestuurders van een totaal van vijf. Bovendien Statutair gezien heeft Paradiso geen zeggenschap over het fonds. Het fonds heeft gedurende 2024 de eerste donaties ontvangen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn in 2024 ondanks de volledige aflossing van de hypotheek met €1,5 miljoen met ongeveer 300K gedaald. Dat de liquide middelen relatief op niveau blijven, komt doordat relatief weinig is onttrokken uit de voorziening, zie paragraaf hierna en de hoge voorverkopen van evenementen die plaatsvinden in 2025 en verder.

Voorziening

De voorziening groot onderhoud is gevormd ter dekking van toekomstige uitgaven aan het onderhoud van het pand en de installaties. Aan de voorziening groot onderhoud ligt een meerjaren onderhoudsplan ten grondslag, berekend door extern deskundige Planon. In 2024 is het onderhoudsplan volledig geactualiseerd en begin 2025 heeft Planon een aantal mutaties verwerkt waaronder het aanpassen van de planning van bepaalde projecten en het verhogen van de indexatie van 2,5% naar 3,5%. Ultimo 2024 is de stand van de voorziening €1,4 miljoen. Voor een uitgebreide analyse wordt verwezen naar de aparte paragraaf over onderhoud.

Langlopende leningen

In 2024 is de hypotheek van €1,5 miljoen ter financiering van het perceel naast Paradiso (Weteringschans 8a) volledig afgelost.

Eind 2024 bestaat de post langlopende leningen uit:

- Lening Cultuur en ondernemen t.w.v. €317K
- Huurregeling Vastgoed Amsterdam t.w.v. €90K (betreft een overeengekomen huurachterstand gedurende coronapandemie die in een aantal jaar wordt afbetaald).

Overige schulden

De overige schulden bestaan voor ruim €4 miljoen uit voorverkopen op de komende concerten. Ook is sprake van een schuld t.w.v. €618K aan bezoekers met tickets van door corona geannuleerde evenementen, die recht hebben op restitutie die zij tot vijf jaar na aanschafdatum kunnen claimen. Deze schuld zal in drie jaar tijd vrijvallen met ingang van 2025.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van Paradiso bestaat uit de algemene reserve en een aantal bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves hebben een specifiek bestedingsdoel dat bepaald is door de directie en goedgekeurd is door de raad van toezicht. Paradiso kent de volgende reserves:

- Algemene reserve: dient ter dekking van toekomstige verliezen en voor bijzondere risico's die de continuïteit van de bedrijfsvoering Paradiso in gevaar kunnen brengen. De algemene reserve neemt toe met €14K ten opzichte van vorig boekjaar.
- Bestemmingsreserve financiering activa: in 2024 is het restant van de hypotheek ter financiering van de aankoop van perceel op Weteringschans 8A grenzend aan Paradiso vervroegd afgelost. Deze aflossing

is uit eigen vermogen van de Stichting gefinancierd. Dit bedrag is niet liquide omdat deze geïnvesteerd is in het vaste activum; dit deel van de reserves is daarom niet vrij besteedbaar voor andere doelstellingen.

- Bestemmingsreserve programmaontwikkeling: deze reserve dient om uitgaven voor programma's die zich richten op talentontwikkeling en/of nieuwe culturele initiatieven te financieren naast het jaarlijkse budget van ongeveer €200K dat deel uitmaakt van de programmakosten. Gezien het positieve resultaat heeft de directie besloten in 2024 €100K toe te voegen aan de reserve. Hiermee blijft financiering beschikbaar voor innovatieve programma's. Gedurende 2024 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden. Investerings in programmaontwikkeling in 2024 waaronder het door ontwikkelen van club Parallel in de Tolhuistuin, zijn ten koste gegaan van de reguliere exploitatie.
- Bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso is gevormd ter overbrugging van de kosten voor de ontwikkeling 100 jaar. Gezien het positieve resultaat heeft de directie besloten in 2024 circa €80K toe te voegen aan de reserve. In 2024 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden. Het resterende saldo is bestemd voor de kosten voor de ontwikkeling van de verbouwings- en nieuwbouwplannen, voor zover de gemeente Amsterdam dit niet dekt in de komende jaren. Paradiso is met de gemeente Amsterdam in gesprek om de financiering van de plannen vorm te geven.

Ratio's

De solvabiliteit is door de aflossing van de hypotheek gestegen van 22% eind 2022 naar 44% ultimo 2023. De liquiditeit (current ratio) is met 1,1 gelijk gebleven aan vorig boekjaar. De overige inkomsten enerzijds en de aflossing van de hypotheek anderzijds hebben per saldo geen effect op de current ratio. Het netto werkkapitaal, de vlottende activa minus de kortlopende schulden, is eind 2024 €772K (2023: €985K). De ratio's blijven op voldoende niveau om de continuïteit van Paradiso te waarborgen.

10. Risicoanalyse

De directie en controller van Paradiso onderkennen een aantal risicocategorieën en hanteert daarbij de volgende categorisering: strategische risico's, operationele risico's, financiële risico's en risico's op het gebied van wet- en regelgeving. Paradiso heeft een algemene reserve opgebouwd om de significante risico's op te kunnen vangen. Een risicomodel is opgesteld voor het berekenen van de mogelijke impact van de belangrijkste risico's.

Strategische risico's

Buitenprogrammering

De programmering buiten de thuiszalen in Paradiso en de Tolhuistuin draagt bij aan de talentontwikkeling van artiesten en voor het bereiken van divers publiek. Het is voor programma's in externe zalen met een beperkte capaciteit een uitdaging om quitte te spelen als je niet meedeelt in de horeca. Paradiso continueert de programmering in de externe zalen en volgt tegelijkertijd de ontwikkeling van de opbrengsten en de kosten op de voet.

Tolhuistuin

Een belangrijk deel van de programmering vindt plaats in de Tolhuistuin. Paradiso is samen met horecaondernemers Tijmen Vermaas en Remko Struyck aandeelhouder in THT Horeca BV die het paviljoen in de Tolhuistuin, waaronder restaurant THT en een aantal culturele zalen, exploiteert. Paradiso en THT horeca BV onderhandelt momenteel met gemeentelijk Vastgoed over de huurcondities voor de aankomende huurperiode. Paradiso realiseert tot op heden positieve rendementen via de Tolhuistuin. Echter is dit rendement geen gegeven en loopt Paradiso ondernemingsrisico dat zoveel mogelijk beperkt wordt door de BV-constructie met een tussenliggende entiteit Paradiso Tolhuistuin BV die participeert in THT Horeca BV.

Marktverhoudingen bij concerten en nachten

Landelijk gezien moet Paradiso concurreren met de zomerfestivals en grote zalen als TivoliVredenburg (Utrecht) en 013 (Tilburg) die een grotere zaalcapaciteit tot hun beschikking hebben en daarnaast aanzienlijk meer subsidie ontvangen. Bovendien gaat de groei van artiesten geregeld zo snel dat ze het popcircuit overslaan en direct worden geboekt in AFAS Live of zelfs Ziggo Dome.

Optreden wordt voor artiesten steeds duurder waardoor het voor artiesten moeilijker wordt een tour financieel rond te krijgen. Helaas wordt Paradiso steeds vaker geconfronteerd met annuleringen op steeds kortere termijn, ook als optredens al bevestigd zijn.

Ook rondom clubnachten bestaat in Amsterdam concurrentiedruk. Paradiso merkt dat de hoge bezoekersaantallen direct na de pandemie niet meer worden gehaald.

Paradiso blijft uitgaan van haar eigen kracht waarin de aantrekkingskracht van de grote zaal een centrale rol speelt. Het werken met buitenprogrammering zorgt er ook voor dat wij artiesten kunnen begeleiden van kleine zalen naar onze grote zaal. Bij clubnachten speelt clubnacht Parallel in de Tolhuistuin een cruciale rol in de talentontwikkeling van artiesten.

Operationele risico's

Continuïteit van de productie

Paradiso kent een hoge productiviteit. Bijna elke dag staan er meerdere programma's op de agenda. Gezien de vaste kosten is het cruciaal dat het programma van Paradiso doordraait. Risico bij een calamiteit zou kunnen zijn dat de exploitatie (deels) stil komt te liggen. Paradiso beperkt dit risico in eerste instantie door een gedegen investering in veiligheid en door het verzekeren van bepaalde risico's, waaronder het risico van brand- en bedrijfsschade bij discontinuïteit. Zelfs bij het (deels) stilvallen van de exploitatie van onze hoofdzal zal Paradiso deels buiten de deur door kunnen exploiteren in onze middenzaal in de Tolhuistuin en andere locaties. Risico's zijn echter niet uit te sluiten en vormen een integraal onderdeel van (cultureel) ondernemen.

Continuïteit en privacygevoeligheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking

Paradiso is afhankelijk van geautomatiseerde gegevensverwerking. De continuïteit en veiligheid hiervan is cruciaal voor vrijwel alle kernprocessen van Paradiso. Paradiso investeert jaarlijks in verbetering van de IT-infrastructuur om de continuïteit van de relevante processen nog beter te waarborgen. Paradiso heeft zoveel mogelijk geautomatiseerde processen en servers naar de Cloud verplaatst om het cyber risico's in te perken. Eind 2024 is een cyber security verzekering afgesloten. Met het oog op de vigerende privacywetgeving heeft Paradiso de privacygevoeligheid van het databeheer onderworpen aan een grondige check en wordt periodiek gecontroleerd of de privacy van de data nog voldoende gewaarborgd wordt. Aandachtspunt vormt het opstellen van heldere protocollen hoe te handelen bij een IT-calamiteit zoals uitval, ransomware, of een datalek.

Financiële risico's

Prijsontwikkelingen

Al een aantal jaar ziet Paradiso zich geconfronteerd met forse prijsstijgingen. Met name op huisvestingslasten, zoals nutsvoorzieningen en onderhoud, zijn de kosten hard gestegen. Mede hierdoor ligt het niveau van de voorziening groot onderhoud hoger dan ooit tevoren. De huur en onderhoudskosten tezamen overstijgen zelfs de gemeentelijke subsidie.

Ook productiekosten en de gages die artiesten vragen, stijgen hard. Tot op heden worden alle kostenstijgingen doorbelast in de ticketprijs. Wij realiseren ons dat, hoewel noodzakelijk, de financiële drempel voor de bezoeker met een kleinere beurs, waaronder jongeren, wordt verhoogd.

Wat betreft salarissen is in de cao afgesproken dat de salarissen begin van het jaar worden geïndexeerd met 3% en in de loop van 2025 met 2%. De salarisverhoging is hiermee hoger dan begroot. De verwachting is dat de inflatie vanaf 2025 steeds verder afvlakt.

Afhankelijkheid van horecaomzet

Paradiso is in haar begroting voor een groot deel afhankelijk van de horecaomzet die relatief hoger is tijdens de nachtprogramma's. Paradiso monitort de horecaomzet per programma, de ontwikkeling van de marge en blijft investeren in haar nachtformats en in het actualiseren van het horecabeleid.

Verbouwing

Zoals eerder gemeld is het project 100 Jaar Paradiso in de voorbereidende fase. Het project betreft zowel nieuwbouw aan het aangrenzend perceel als een verbouwing en renovatie van Paradiso zelf. Het risico bestaat dat de verbouwingskosten hoger zijn dan verwacht, of dat minder financiering wordt geworven dan noodzakelijk is. Zo is commitment vanuit de gemeente cruciaal om een toekomstbestendig gebouw te kunnen realiseren. Een ander risico is dat de misgelopen opbrengsten hoger kunnen worden dan verwacht in het geval dat een verbouwing langer duurt dan gedacht.

Een ander aspect meer op langere termijn is dat de extra kosten die gepaard gaan met de uitbreiding hoger zijn dan verwacht, zoals kosten voor onderhoud en personeel. Momenteel worden scenario's doorgerekend om zicht te hebben op de exploitatie na een mogelijke verbouwing.

Risico's op het gebied van wet- en regelgeving

Maatregelen geluid

Paradiso is momenteel onderwerp van drie (deels juridische) procedures tussen de gemeente en drie omwonenden. De eerste procedure betreft een (inmiddels) hoger beroep tegen het gemeentelijk besluit om niet te handhaven op geluidsemissie van Paradiso. Na een eerdere uitspraak in 2024 heeft de gemeente na geluidsmetingen op de gevel van een naastgelegen woning opnieuw besloten om niet tot handhaving over te gaan. Bovendien neemt Paradiso op korte en lange termijn maatregelen om de geluidsemissie in te perken. In een hoger beroep zal deze kwestie voorgelegd worden aan de Raad van State. Strikte handhaving zal grote gevolgen voor de operatie van Paradiso hebben, met name voor de nachtprogrammering.

De tweede procedure is het bezwaar dat dezelfde omwonenden hebben aangespannen tegen het gemeentelijk besluit de verbouwing en het gebruik van de voormalige fietsenkelder naast Paradiso te vergunnen aan Paradiso voor het beheersen van in- en uitgaande bezoekersstromen in de nacht. De gemeente doet een financiële bijdrage om dit mogelijk te maken. Het risico in een extreem scenario zou zijn dat de vergunning wordt vernietigd en dat Paradiso daarmee het geluid op straat niet kan verminderen.

De derde procedure die loopt is een bezwaar van dezelfde omwonenden tegen het verlenen van onze Exploitatievergunning. Dit eveneens vanwege geluidsoverlast 's nachts. Deze procedure loopt nog door in 2025. Paradiso heeft er vertrouwen in dat het bezwaar niet gehonoreerd wordt.

Wijzigingen op het gebied van wet- en regelgeving

Relevant voor Paradiso is het voldoen aan (wettelijke) vereisten met betrekking tot bijvoorbeeld geluid, horeca en veiligheid, auteursrechten en belastingen en Paradiso is hierbij afhankelijk van de ontwikkeling van wet- en regelgeving. Paradiso blijft actief in overleg met alle relevante instanties, zoals de gemeente en de brancheorganisatie VNPF, en andere belanghebbenden zodat het beleid in overeenstemming is en blijft met de complexe vereisten.

Relevant voor Paradiso is het voldoen aan de culturele subsidierichtlijnen van de Gemeente Amsterdam en andere subsidie verstrekken waaronder de Europese subsidieregelgeving die van toepassing is op het project Re-Imagine Europe.

Overige politieke ontwikkelingen

Door het verdwijnen in pandige rookruimtes zijn rokers noodgedwongen naar buiten verplaatst waardoor veel personeelsinzet nodig is om geluidsoverlast op straat zoveel mogelijk te beperken. Momenteel wordt onderzocht welke invloed de alternatieve nachtingang zal hebben op de routing van rokende bezoekers. De verwachting is dat dit extra portiers en dus extra kosten zal betekenen voor Paradiso, waar geen extra omzet tegenover staat.

De btw-verhoging op cultuur per 2026 lijkt vooralsnog uit de lucht. Mogelijk laait de discussie over het verhogen van de btw op cultuur bij een toekomstig kabinet weer op. Een btw-verhoging naar 21% zal betekenen dat ruim €2 miljoen aan kosten moet worden teruggewonnen in ofwel prijsverhogingen, of lastenbesparingen. Dat een btw-verhoging ten koste zal gaan van het boeken van jong talent en kwetsbare programmering is evident.

Amsterdam, 23 juni 2025

Geert van Itallie
Algemeen directeur
Stichting Paradiso Amsterdam

II. Verslag raad van toezicht

De raad van toezicht (rvt) ziet toe op het tot stand komen en de uitvoering van het algemene beleid van Paradiso en is werkgever van de bestuurder. Daarnaast treedt de raad op als sparringpartner van de bestuurder en staat zij de bestuurder met raad terzijde. In het jaarverslag doet de rvt verslag van de activiteiten in 2024.

Programmering

2024 was een jaar waarin Paradiso haar culturele rol in volle breedte heeft kunnen vervullen, met een programma dat opnieuw internationale en lokale topkwaliteit liet zien. De rvt zag een hoogstaand en veelzijdig aanbod voorbijkomen, met concerthoogtepunten De Staat, Hiyatus Kayote, MkGee, Air en Ibrahim Maalouf. Tijdens festivals als Super Sonic Jazz, London Calling en ADE kreeg een nieuwe generatie artiesten en makers de kans zich te tonen, waaronder acts als Roseye, Steam Down en Hex Girlfriend.

Het nachtcultuurprogramma bereikte een brede jonge doelgroep in Amsterdam met clubnachten die uiteenlopende subculturen samenbrachten. Paradiso en Parallel vormden het toneel voor onder meer Tribes, Modus, Pornceptual, Baile Trama, Diaspora en de doorontwikkeling van SToor. Daarmee wist Paradiso niet alleen gevestigde communities te bedienen, maar ook ruimte te maken voor nieuwe ontwikkelingen binnen de nacht.

De rvt zag verdere stappen op het gebied van talentontwikkeling en artistieke experiment, onder meer via initiatieven als DIP de Zonneprijs en het doorlopende traject Paradiso Vinyl Club, waarin jonge makers hun werk in oplage konden uitbrengen.

Hoewel ook 2024 uitdagingen kende – zoals blijvende prijsdruk, stijgende personeelskosten – liet Paradiso een gezonde exploitatie zien met stabiel hoge bezoekersaantallen. De rvt constateert dat Paradiso stevig verankerd is in het internationale culturele landschap. Dat biedt vertrouwen voor de toekomst.

Kunstenplan 2025-2028

In het kader van de vierjarige kunstenplancycclus is de rvt betrokken geweest bij de vormgeving van een nieuw ondernemingsplan voor de periode 2025-2028. De basis hiervoor is gelegd toen Paradiso tijdens de coronaperiode een nieuwe toekomstvisie en kernwaarden heeft opgesteld. De raad constateert dat de plannen van Paradiso een ambitieus, realistisch en haalbaar zijn. De bijbehorende meerjaren-subsidieaanvraag is zeer positief beoordeeld door het AFK. Dit betekent een continuering van de jaarlijkse gemeentelijke subsidiebijdrage.

100 Jaar Paradiso

De rvt is nauw betrokken bij de planvorming van de toekomstige renovatie en verbouwing van Paradiso. Alle strategische tussenstappen en belangrijke beslissingen in het proces, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de raad. De rvt wordt daarnaast tijdens elke reguliere vergadering bijgepraat over de laatste ontwikkelingen. Adviserend projectontwikkelaar Lingotto is hier ook bij aanwezig.

In de zomer van 2024 is Paradiso, samen met een projectteam onder leiding van CIVIC Architects, gestart met een ontwerpend onderzoek. Het doel is om deeloplossingen voor uiteenlopende vraagstukken te bundelen in een samenhangende en toekomstgerichte ontwerpvisie. De tussentijdse evaluatie door de SIOK – de gemeentelijke commissie die grootschalige ruimtelijke projecten in een vroeg stadium toetst – onderstreepte de complexiteit van het project. De commissie adviseerde aanvullend onderzoek naar geluidsisolatie binnen het monument en stelde voor om kritisch te kijken naar de omvang van het geambieerde programma van eisen. Verwacht wordt dat het ontwerpend onderzoek in de loop van 2025 wordt afgerond. De ruimtelijke visie, de ontwikkelstrategie en het aangepaste programma van eisen zullen vervolgens worden afgestemd met de rvt.

Voor de toekomstige (co-)financiering van 100 Jaar Paradiso is het Paradiso Fonds opgericht. Deze stichting is q.q. verbonden aan Paradiso met een fonds-bestuurszetel voor de bestuurder van Paradiso en één rvt-lid. Op dit moment vervult Louise Meijer namens de rvt de positie van bestuurslid van het fonds.

Sociale veiligheid

Op verzoek van de rvt wordt dit onderwerp standaard geagendeerd op elke rvt-vergadering. Met de introductie van een nieuwe gedragscode, interne reglementen, extra vertrouwenspersonen, verschillende interne opleidingen en een veiligheidscampagne voor bezoekers, zijn in de afgelopen jaren stappen gezet die de sociale veiligheid beter waarborgen op de werkvloer en tijdens de programma's. In 2024 zijn deze zaken verder aangescherpt en verankerd in de organisatie. In 2024 is de informatievoorziening ten aanzien van sociale veiligheid verbeterd. Zowel naar personeel als naar bezoekers van Paradiso. Via het mailadres safe@paradiso.nl kunnen bezoekers nu anoniem melding maken van sociaal onveilige situaties of feedback geven over dit onderwerp. In 2025 zal een nieuw medewerkerstevredenheidsonderzoek worden uitgezet – een effectieve manier om onder medewerkers de ervaringen ten aanzien van veiligheid in kaart te brengen.

Diversiteit en inclusie

Op verzoek van de rvt, die het belang van een diverse en inclusieve organisatie van harte onderschrijft, heeft de bestuurder de rvt met regelmaat bijgepraat over het onderwerp diversiteit en inclusie en de manier waarop hier in de organisatie aandacht aan wordt gegeven. Het intern opgestelde actieplan diversiteit is integraal opgenomen in het ondernemingsplan voor de kunstenplanperiode 2025-2028. Daarnaast is een klankbordgroep D&I opgericht die de voortgang van de ambities uit het actieplan monitort en waar nodig het MT adviseert.

Governance

Conform de Governance Code Cultuur heeft in 2024 een zelfevaluatie plaatsgevonden door de rvt. De remuneratiecommissie voert jaarlijks een functionerings- en beoordelingsgesprek met de bestuurder van Paradiso.

Vergaderingen

De rvt heeft in 2024 vijf keer plenair vergaderd.

De controller kan op verzoek van de raad aanschuiven, dit vond in 2024 één keer plaats. Naast de al eerdergenoemde onderwerpen kwamen bij de plenaire vergaderingen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Jaarrekening en rapportages externe accountant;
- Duurzaamheid en de Green Key Status van Paradiso;
- Verkoop van Paradiso's aandeel in Milkshake;
- Tijdelijke plannen voor het landje;
- Verbouwing fietsenkelder;
- De gevolgen van de prijsstijgingen op de bedrijfsvoering en het welzijn van de medewerkers;
- Deelname Paradiso in de Tolhuistuin BV en de samenwerking met de partners in het complex;
- Sponsoring en partnerships.

De aanwezigheid van de raadsleden bij vergaderingen was als volgt:

Vergadering	Geluk	Veldhoen	De Knock	Meijer	Baroch	Van Leeuwen	Van Traa
22 januari	v	afwezig	v	v	v	afwezig	nvt
8 april	v	v	v	v	v	v	v
21 juni	v	v	afwezig	v	v	v	v
21 oktober	v	v	v	v	v	afwezig	v
12 december	v	v	v	v	v	v	v

De vergaderingen van de rvt worden voorbereid in subcommissies. Deze voorbereiding laat onverlet dat de daadwerkelijke besluitvorming in de voltallige rvt vergaderingen plaatsvindt.

Auditcommissie

De auditcommissie, bestaande uit Natasja Baroch, Peter Geluk en David van Traa (per 11 maart 2024) beoordeelt de financiële kwartaalrapportages en onderhoudt namens de rvt het contact met de externe accountant. Het overleg over de jaarrekening en het accountantsverslag vond plaats in aanwezigheid van

de externe accountant. Jaarlijks spreekt de financiële commissie ook eenmaal buiten aanwezigheid van het bestuur met de accountant. Peter Geluk is per 22 mei 2024 uit de commissie getreden omdat hij voorzitter van de rvt is geworden.

De auditcommissie heeft in 2024 vier keer vergaderd in aanwezigheid van directie, het hoofd administratie en de controller ter voorbereiding op de reguliere vergaderingen van de rvt. De belangrijkste vergaderonderwerpen waren de begroting, de financiële rapportages en prognoses, financiering van 100 Jaar Paradiso en de afwezigheid van de zakelijk directeur.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie, bestaande uit Gala Veldhoen en Peter Geluk, houdt zich bezig met de benoeming, beoordeling, beloning, schorsing en ontslag van de statutaire directie en adviseert de rvt over deze onderwerpen. Voor algemeen directeur Geert van Itallie is de remuneratiecommissie het aanspreekpunt van de rvt voor alle zaken die betrekking hebben op het werkgeverschap. Daarbij komen ook onderwerpen aan de orde die het personeelsbeleid van de organisatie betreffen. De commissie voert jaarlijks een evaluatiegesprek met de algemeen directeur. De commissieleden spreken hierbij ter voorbereiding op het functioneringsgesprek met verschillende sleutelfiguren binnen Paradiso en halen tevens informatie op bij de collega-rvt-leden.

Mutaties

David van Traa is per 8 april 2024 aangesteld als nieuw lid van de rvt. Hij is bovendien toegetreden tot de audit commissie. Peter Geluk voorzitter is daarbij teruggetreden uit de audit commissie.

Bezoldiging

De leden van de raad ontvangen voor hun werkzaamheden geen beloning.

Overig

De rvt heeft jaarlijks op informele basis contact met de ondernemingsraad en met keyfunctionarissen waaronder programmeurs. De afzonderlijke leden bezoeken regelmatig programma's van Paradiso.

De rvt bedankt de directie en alle medewerkers van Paradiso voor de goede samenwerking en het mooie resultaat in 2024. De raad van toezicht is ervan onder de indruk dat Paradiso ook in woelige tijden een vrijplaats blijft waar verschillende mensen en meningen elkaar ontmoeten.

Amsterdam 23 juni 2025,
Namens de raad van toezicht,

Peter Geluk
Voorzitter raad van toezicht Paradiso

III. Personalia

Personalia Directie

Directie	Geert van Itallie
Functie	Algemeen directeur
Statutair/titulair	Statutair
Dienstverband	Loondienst
Geslacht	M
Nationaliteit	NL
Geboortedatum	21-01-1963
Nevenfuncties	-Bestuurslid stichting Paradiso Fonds -Bestuurslid Stichting Paradiso R&D -Bestuurslid Stichting Fabchannel -Lid Raad van Naamgevers Stichting Paradiso Melkweg Productiehuis

Personalia Raad van Toezicht

Raad van Toezicht	Louise Meijer	Peter Geluk
Functie	Lid	Voorzitter Lid Remuneratiecommissie
Beroep	Directeur Marketing, Communicatie & Publiek a.i. bij Nationale Opera & Ballet	Senior Partner & Managing Director bij Boston Consulting Group
Geslacht	V	M
Nationaliteit	NL	NL
Geboortedatum	01-04-1969	20-01-1980
Nevenfuncties	-Bestuurslid Vodafone Foundation -Bestuurslid Paradiso Fonds	-
1e benoeming	03-09-2018	11-02-2019
Lopende termijn	03-09-2022 – 02-09-2026	11-02-2023 – 10-02-2027
Termijn	Tweede termijn	Tweede termijn

Raad van Toezicht	Bindu De Knock	Gala Veldhoen
Functie	Lid	Vicevoorzitter Lid Remuneratiecommissie
Beroep	Advocaat	Jurist/ toezichthouder/ eerste kamerlid GroenLinks-PvdA
Geslacht	V	V
Nationaliteit	Belgisch	NL
Geboortedatum	24-08-1976	25-03-1971
Nevenfuncties	-	-Lid Raad van Commissarissen Stichting Ymere -Lid geschillencommissie Vereniging Rembrandt -Voorzitter van de Raad van Toezicht van de Hogeschool van Amsterdam
1e benoeming	20-05-2019	02-09-2019
Lopende termijn	20-05-2023 – 19-05-2027	02-09-2023 – 01-09-2027
Termijn	Tweede termijn	Tweede termijn

Raad van Toezicht	Natasja Baroch - Ammerlaan	Denis van Leeuwen
Functie	Lid Voorzitter Auditcommissie	Lid
Beroep	CFO Almende BV	Muzikant, eigenaar Day four management en label Bloomer Records
Geslacht	V	M
Nationaliteit	NL	NL
Geboortedatum	28-02-1971	24-1-1971
Nevenfuncties	-Lid RvC RHOC (Reinier Haga Orthopedisch Centrum) -Lid RvT Trubendorffer	Geen
1e benoeming	13-12-2021	16-03-2023
Lopende termijn	13-12-2021– 12-12-2025	16-03-2023 – 18-03-2027
Termijn	Eerste termijn	Eerste termijn

Raad van Toezicht	David van Traa
Functie	Lid Lid Auditcommissie
Beroep	Vicevoorzitter College van Bestuur Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten
Geslacht	M
Nationaliteit	NL
Geboortedatum	09-04-1977
Nevenfuncties	Lid Raad van Toezicht Stichting Nieuwe Helden
1e benoeming	08-04-2024
Lopende termijn	08-04-2024 – 7-04-2028
Termijn	Eerste termijn

Rooster van aftreden Raad van Toezicht

Lid	Benoeming	Termijn	Herbenoembaar	Uiterlijk aftreden
Meijer	3-9-2018	Tweede		03-09-2026
Geluk	11-2-2019	Tweede		11-2-2027
De Knock	20-5-2019	Tweede		20-5-2027
Veldhoen	2-9-2019	Tweede		2-9-2027
Baroch	13-12-2021	Eerste	13-12-2025	13-12-2029
Van Leeuwen	16-3-2023	Eerste	16-3-2027	16-3-2031
Van Traa	8-4-2024	Eerste	8-4-2028	8-4-2032

IV. Begroting 2025

Hieronder is in overeenstemming met RJ 640 de goedgekeurde begroting van 2025 opgenomen:

BATEN	
Programmabaten	17.972.168
Horecabaten	5.830.714
Subsidies	1.202.645
TOTAAL BATEN	25.005.527
LASTEN	
<i>Lasten ivm programma en horeca</i>	
Programmakosten	11.582.911
Horeca kosten	1.120.483
<i>Totaal lasten programma en horeca</i>	12.703.395
<i>Personeelskosten</i>	
Salariskosten	8.240.481
Inleen personeel	1.470.431
Overige personeelskosten	358.863
Doorberekende personeelskosten	-363.162
<i>Totaal Personeelskosten</i>	9.706.612
<i>Organisatiekosten</i>	
Huisvestingskosten	1.206.509
Automatiseringskosten	324.176
Publiciteitskosten algemeen	282.085
Afschrijvingen	267.203
Kantoor- en overige organisatiekosten	573.522
<i>Totaal organisatiekosten</i>	2.653.495
TOTAAL LASTEN	25.063.502
EXPLOITATIERESULTAAT	-57.975
Resultaat deelnemingen	108.575
Rente	130.000
PERIODERESULTAAT voor vrijval reserve	180.600
Bestemmingsreserve 100 Jaar Paradiso	104.400
PERIODERESULTAAT na vrijval reserve	285.000

V. Jaarrekening Paradiso 2024

Samengevoegde jaarrekening Stichting Paradiso Amsterdam 2024

Samengevoegde balans per 31 december 2024

na resultaat bestemming

ACTIVA	Noot	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	1	4.546.885	4.146.216
Financiële vaste activa	2	910.977	880.975
TOTALE VASTE ACTIVA		5.457.862	5.027.191
 VLOTTENDE ACTIVA			
Vorraden		66.056	86.606
Vorderingen			
<i>Debiteuren</i>	3	632.011	622.543
<i>Overlopende activa en overige vorderingen</i>	4	1.539.073	2.086.101
Liquide middelen	5	6.937.594	7.209.659
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		9.174.734	10.004.909
 TOTALE ACTIVA		14.632.596	15.032.101
 PASSIVA	Noot	31-12-2024	31-12-2023
EIGEN VERMOGEN	6		
Algemene reserve		1.984.747	1.970.548
Bestemmingsreserves		2.471.718	790.376
TOTAAL EIGEN VERMOGEN		4.456.465	2.760.924
 TOTAAL VOORZIENINGEN	7	1.366.528	1.246.489
 TOTAAL LANGLOPENDE SCHULDEN	8	407.346	2.004.937
 KORTLOPENDE SCHULDEN			
Crediteuren		973.934	905.161
Belastingen en premies	9	232.941	465.840
Overige schulden en overlopende passiva	10	7.195.383	7.648.750
TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN		8.402.258	9.019.751
 TOTALE PASSIVA		14.632.596	15.032.101

Samengevoegde exploitatierekening 2024

BATEN	Noot	2024		2023
		Realisatie	begroot	werkelijk
Programmabaten		18.028.614	14.415.000	15.742.748
Directe programmasubsidies	12	20.246	43.000	13.000
Horecabaten	13	5.497.918	5.037.000	5.033.590
Subsidies	14	1.230.864	1.001.000	937.343
Overige inkomsten		1.500.000	-	-
TOTAAL BATEN		26.277.643	20.496.000	21.726.681
LASTEN		2024		2023
		Realisatie	begroot	werkelijk
Lasten ivm programma en horeca				
Programmakosten		11.960.479	9.574.000	10.469.081
Horeca kosten		1.027.586	1.097.000	1.026.643
Totaal lasten programma en horeca		12.988.065	10.671.000	11.495.724
Personeelskosten				
Salariskosten, sociale lasten en pensioen	15	7.551.910	6.589.000	6.711.026
Overige personeelskosten		1.850.330	1.133.000	1.591.910
Doorberekende personeelskosten		377.141-	572.000-	706.109-
Totaal Personeelskosten		9.025.099	7.150.000	7.596.827
Organisatiekosten				
Huisvestingskosten	16	1.166.974	1.141.853	1.207.322
Automatiseringskosten		310.130	341.000	347.008
Publiciteitskosten algemeen		357.576	215.000	305.630
Afschrijvingen	1	240.972	456.000	238.555
Kantoor- en overige organisatiekosten		784.990	626.000	371.130
Totaal organisatiekosten		2.860.642	2.779.853	2.469.645
TOTAAL LASTEN		24.873.806	20.600.853	21.562.196
EXPLOITATIERESULTAAT		1.403.836	104.853-	164.485
Rentelasten		24.706-	158.000-	142.567-
Rentebaten		152.737	-	68.344
Resultaat deelnemingen		163.673	106.000	175.412
PERIODERESULTAAT		1.695.541	156.853-	265.674
Mutatie reserves				
Mutatie algemene reserve		14.199	194.000	553.674
Mutatie bestemmingsreserve financiering activa		1.500.000	-	-
Mutatie bestemmingsreserve programmaontwikkeling		100.000	-	-
Mutatie bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso		81.342	150.000-	288.000-
TOTALE MUTATIE RESERVES		1.695.541	44.000	265.674

Samengevoegd kasstroomoverzicht 2024

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2024	2023
Exploitatieresultaat	1.403.836	164.485
Afschrijvingen	240.972	238.554
Mutatie voorzieningen	120.039	166.129
Bruto kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.764.847	569.169
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie financiële activa	30.002-	175.412-
Mutatie voorraden	20.550	34.911-
Mutatie vorderingen	537.560	414.988-
Mutatie kortlopende schulden	617.493-	1.808.097
Netto kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.675.463	1.751.954
Rentebaten/lasten	128.032	74.223-
Diverse lasten	-	61
Resultaat deelnemingen	163.673	175.412
Kasstroom uit operationele activiteiten	1.967.168	1.853.204
Investeringsactiviteiten	641.642-	135.556-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	641.642-	135.556-
Mutatie langlopende schuld	1.597.591-	2.277.568-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.597.591-	2.277.568-
Mutatie liquide middelen	272.065-	559.920-
Liquide middelen begin boekjaar	7.209.659	7.769.579
Liquide middelen einde boekjaar	6.937.594	7.209.659
Mutatie liquide middelen	272.065-	559.920-

Toelichting bij de Samengevoegde jaarrekening 2024

Algemeen

Stichting Paradiso Amsterdam (hierna: Paradiso) is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder nummer 33250395. De Stichting heeft als doel het (doen) ontwikkelen en produceren van activiteiten op het terrein van kunst en cultuur, met inbegrip van media, wetenschap en educatie en voorts alles wat daarmee in de meest uitgebreide zin des woords verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De Stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door het oprichten en in stand houden van een centrum voor kunst en cultuur, in de ruimste zin des woords, genaamd Paradiso. Paradiso heeft geen winststreven.

De samengevoegde jaarrekening van Paradiso is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven". De jaarrekening is opgemaakt op 23 juni 2025. De Raad van Toezicht heeft de begroting 2024 goedgekeurd op 22 januari 2024 en de begroting 2025 op 31 maart 2025. De balans is opgesteld na resultaatbestemming.

De jaarrekening is opgesteld in euro's tenzij anders vermeld. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Continuïteit

De directie gaat uit van continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Vergelijkende cijfers

De cijfers vorig boekjaar zijn, waar nodig, geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met huidig boekjaar mogelijk te maken.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de directie van Paradiso verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. De feitelijke uitkomsten kunnen van deze schattingen afwijken.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Samengevoegde jaarrekening

Paradiso maakt een samengevoegde jaarrekening op waarin de financiële gegevens van Paradiso en Stichting Paradiso Research & Development (Paradiso R&D), gevestigd te Amsterdam, samengevoegd zijn onder eliminatie van onderlinge verhoudingen en transacties. De jaarrekeningen zijn samengevoegd aangezien Paradiso overheersende zeggenschap heeft over Paradiso R&D. Een deel van de programmaontwikkelingsactiviteiten van Paradiso zijn ondergebracht in Paradiso R&D. Via Paradiso R&D ondersteunt Paradiso een aantal culturele stichtingen op het gebied van management advies, administratie en huisvesting. De samenstelling van de statutaire directie en Raad van Toezicht van beide stichtingen zijn gelijk.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing, met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

De afschrijving bedraagt voor:

Verbouwingen	20 % - 25 %
Inventaris	20 % - 33 %
Automatisering	33 %
Regie apparatuur	20 % - 33 %
Horeca-apparatuur	20 % - 33 %

Op grond wordt niet afgeschreven.

Financiële vaste activa

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijk en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde. Deze is berekend door de activa, voorzieningen en schulden te waarderen en het resultaat te berekenen op basis van de voor de moedermaatschappij geldende waarderingsgrondslagen. Voor ingehouden winsten van tegen nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen, waarover de Stichting niet vrij kan beschikken, wordt het bedrag waarvoor deze beperking geldt, vermeld in de toelichting op de Algemene reserve.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de Stichting geheel of ten dele in staat voor schulden van de desbetreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd die ten laste van de vorderingen op deze deelneming komt.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten (indien materieel). Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Voorraden

De voorraad betreft gereed product en handelsgoederen. De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Waar nodig worden voor incourante voorraden voorzieningen getroffen die hierop in mindering worden gebracht.

Overlopende activa en overige vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Paradiso heeft een zekerheid afgegeven op spaar/depositiegelden.

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de Stichting.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen die op de balansdatum bestaan en waarvan de omvang onzeker is doch redelijkerwijs in te schatten.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van het gebouw wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren rekening houdend met een indexering. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Pensioenen

Stichting Paradiso Amsterdam heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen waarbij de pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op het middenloot. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij pensioenfonds PNO Media. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. Voor nog niet betaalde premies wordt per balansdatum een voorziening opgenomen. Aangezien deze verplichtingen een kortlopend karakter hebben, worden deze gewaardeerd tegen de nominale waarde. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan de verzekeringsmaatschappij. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening.

Langlopende schulden

Onder de langlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd van meer dan één jaar. De schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderinggrondslagen.

Winsten worden verantwoord in het jaar waarin de omzet is gerealiseerd. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De overige baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Baten

Baten worden verantwoord in de periode waarin de prestaties zijn geleverd.

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de exploitatierekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Lasten

Lasten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De lasten in verband met programma en horeca betreffen de direct aan deze activiteiten toe te rekenen kosten. De indirecte kosten van deze activiteiten bestaande uit personeelskosten en organisatiekosten, zijn afzonderlijk vermeld in de exploitatierekening. De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de betreffende materiële vaste activa.

Resultaat deelneming

Het resultaat op deelnemingen betreft het aandeel van de Stichting in het resultaat van de op nettovermogenswaarde gewaarde deelnemingen.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Vergelijking exploitatierekening met begroting

De baten zijn hoger dan begroot. Deze stijging is het gevolg van de programmabaten die €3,6M hoger zijn dan begroot en de overige inkomsten van €1,5M die niet waren begroot. De horecabaten zijn €461K hoger dan de begroting. De overige inkomsten zijn incidenteel van aard en zijn het gevolg van een uitkoop van het aandeel in een festival. De hogere baten hebben tot gevolg dat de lasten waaronder de personeelskosten gestegen zijn. Het periode resultaat is ook als je de overige inkomsten buiten beschouwing laat hoger dan begroot.

1 Materiële vaste activa

Het verloopoverzicht Materiële vaste activa is als volgt:

	Grond	Verbouwingen	Inventaris	Automatisering	Regie apparatuur	Horeca apparatuur	Projecten in ontwikkeling	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2024	3.500.000	-	768	61.737	361.013	222.699	-	4.146.216
Desinvesteringen	-	75.704-	51.209-	63.161-	245.974-	29.218-	-	465.266-
Cumm. afschr. desinvesteringen	-	75.704	51.209	63.161	245.974	29.218	-	465.266
Investerings	-	-	8.490	61.827	110.802	-	460.523	641.642
Afschrijvingen	-	-	3.070-	51.619-	109.057-	77.227-	-	240.972-
Boekwaarde per 31 december 2024	3.500.000	-	6.188	71.945	362.758	145.472	460.523	4.546.885
Aanschafwaarde per 1 januari 2024	3.500.000	660.471	99.640	244.097	1.341.075	420.811	-	6.266.094
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2024	-	660.471-	98.872-	182.360-	980.062-	198.112-	-	2.119.877-
Boekwaarde per 1 januari 2024	3.500.000	-	768	61.737	361.013	222.699	-	4.146.217
Aanschafwaarde per 31 december 2024	3.500.000	584.767	56.921	242.763	1.205.903	391.593	460.523	6.442.470
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2024	-	584.767-	50.733-	170.818-	843.145-	246.121-	-	1.895.585-
Boekwaarde per 31 december 2024	3.500.000	-	6.188	71.945	362.758	145.472	460.523	4.546.885

Projecten in ontwikkeling betreffen de uitgaven voor de verbouwing van de oude fietsenkelder tot alternatieve nachtingang die naar verwachting in juni 2025 in gebruik wordt genomen.

2 Financiële vaste activa

	Paradiso Tol- huistuin B.V.	Vorderingen op groepsmaatschappijen Paradiso Tol- huistuin B.V.	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2024	18.000	133.671	151.671
Som van aflossingen per 1 januari 2024	-	-	-
Ingehouden winst per 1 januari 2024	729.304	-	729.304
Boekwaarde per 1 januari 2024	747.304	133.671	880.975
Aankopen, verstrekte leningen 2024	-	-	-
Herwaardering voorgaand jaar	-	-	-
Waardeveranderingen 2024	-	-	-
Aandeel resultaat deelnemingen 2024	163.673	-	163.673
Dividend deelnemingen 2024	-	-	-
Saldo mutaties 2024	163.673	-	163.673
Aanschafwaarde per 31 december 2024	18.000	133.671	151.671
Som van aflossing per 31 december 2024	-	133.671-	133.671-
Ingehouden winst per 31 december 2024	892.977	-	892.977
Boekwaarde per 31 december 2024	910.977	-	910.977

Paradiso Tolhuistuin B.V.

Paradiso bezit 100% van de aandelen in Paradiso Tolhuistuin B.V. te Amsterdam. De doelstelling van de B.V. is het exploiteren van een concertaccommodatie met horecafaciliteiten. Paradiso Tolhuistuin B.V. bezit 33,3 % van de aandelen in THT Horeca BV te Amsterdam. THT Horeca BV heeft als doel het exploiteren van een theater annex concertaccommodatie met horecafaciliteiten. De deelneming van Paradiso in Paradiso Tolhuistuin B.V. is gelijk aan het eigen vermogen van de B.V. In 2024 heeft Paradiso Tolhuistuin B.V. de schuld aan Stichting Paradiso Amsterdam volledig afgelost.

Het resultaat van deelneming Paradiso Tolhuistuin B.V. voor 2024 is geschat op: € 163.673
Het eigen vermogen is per 31 december 2024 is geschat op: € 910.977

3 Debiteuren

	31-12-2024	31-12-2023
Handelsdebiteuren	632.011	622.543
Voorverkoop debiteuren	-	-
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-	-
Totaal Debiteuren	632.011	622.543

Voor alle vorderingen is er sprake van een looptijd van korter dan één jaar.

4 Overlopende activa en overige vorderingen	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitbetaalde kosten	1.326.600	1.106.887
Te vorderen subsidies	3.324	-
Nog te ontvangen baten	193.951	885.141
Overige vorderingen	15.198	94.073
Totaal Overlopende activa en overige vorderingen	1.539.073	2.086.101

Te vorderen subsidies 31 december 2024 betreft het Mondriaanfonds

Voor alle vorderingen is er sprake van een looptijd van korter dan één jaar.

5 Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
Banksaldi, kasgelden	598.539	3.688.542
Depositorrekeningen	6.339.055	3.521.117
Totaal Liquide middelen	6.937.594	7.209.659

In verband met afgegeven bankgarantie is niet vrij opneembaar:

Mojo inzake te betalen gages	€	80.000
Sweco vastgoed inz huur kantoren	€	21.834

6 Eigen vermogen

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van het eigen vermogen:

	saldo per 31-12-2024	resultaat boekjaar 2024	saldo per 31-12-2023
Algemene reserve	1.984.747	14.199	1.970.548
Bestemmingsreserve financiering activa	1.500.000	1.500.000	-
Bestemmingsreserve programmaontwikkeling	436.958	100.000	336.958
Bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso	534.760	81.342	453.418
Totaal bestemmingsreserves	2.471.718	1.681.342	790.376
Totaal Eigen vermogen	4.456.465	1.695.541	2.760.924

Algemene reserve

De opgebouwde algemene reserve dient ter dekking van toekomstige verliezen. De directie en de Raad van Toezicht streven er naar een reserve aan te houden voor de bijzondere risico's die de continuïteit van de bedrijfsvoering Paradiso in gevaar kunnen brengen, zoals het waarborgen van financiering in geval van bedrijfsschade als gevolg van een grote calamiteit. De Algemene reserve is vrij besteedbaar met uitzondering van de ingehouden winst uit de indirecte minderheidsdeelneming THT Horeca B.V. ten bedrage van € 892.977.

Bestemmingsreserves

De beperkingen mbt onderstaande bestemmingsreserves zijn aangebracht door de directie en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Bestemmingsreserve financiering activa

In 2024 is het restant van de hypotheek ter financiering van de aankoop van perceel op Weteringschans 8A grenzend aan Paradiso vervroegd afgelost. Deze aflossing is uit eigen vermogen van de Stichting gefinancierd. Dit bedrag is niet liquide omdat deze geïnvesteerd is in het vaste activum; dit deel van de reserves is daarom niet vrij besteedbaar voor andere doelstellingen.

Bestemmingsreserve programmaontwikkeling

Paradiso acht ontwikkeling van talent en nieuwe culturele initiatieven een belangrijke doelstelling. Mede hiertoe is de bestemmingsreserve voor programmaontwikkeling gevormd. De bestemmingsreserve dient om bepaalde uitgaven voor programma's die zich richten op talentontwikkeling en/of nieuwe culturele initiatieven (deels) te financieren. Gezien het positieve resultaat heeft de directie besloten in 2024 €100K toe te voegen aan de reserve. Hiermee blijft financiering beschikbaar voor innovatieve programma's. Gedurende 2024 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden. Investerings in programmaontwikkeling in 2024 waaronder het door ontwikkelen van club Parallel in de Tolhuistuin, zijn ten koste gegaan van de reguliere exploitatie.

Bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso

Deze reserve dient ter overbrugging van de kosten voor de ontwikkeling 100 jaar Paradiso inclusief de kosten voor het aangekochte terrein ten oosten van Paradiso zolang de gemeente Amsterdam de ontwikkelkosten niet dekt. Gezien het positieve resultaat heeft de directie besloten in 2024 een bedrag van circa €80K toe te voegen aan de reserve. In 2024 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden.

7 Voorzieningen

Hieronder staat het verloopoverzicht van de voorzieningen:

	saldo per 31-12-2024	dotatie 2024	onttrekking 2024	vrijval 2024	saldo per 31-12-2023
Voorziening groot onderhoud	1.366.528	127.904	7.865	-	1.246.489

Van de voorziening groot onderhoud is langlopend: € 1.157.719

8 Langlopende schulden

	31-12-2024	31-12-2023
Lening 'Cultuur en ondernemen'	317.039	369.477
Hypotheek Rabobank	-	1.500.000
Huurregeling Vastgoed Amsterdam	90.307	135.460
Totaal langlopende schulden	407.346	2.004.937

De rente op de lening Cultuur en ondernemen is 1 % per jaar. Van deze lening is € 54.392 kortlopend, dit wordt in 2025 afgelost.

Van de huurregeling Vastgoed Amsterdam is € 45.143 kortlopend en wordt in 2025 afgelost.

In maart 2024 is de hypothecaire lening afgesloten bij de Rabobank volledig afgelost.

9 Belastingen en premies

	31-12-2024	31-12-2023
Premie pensioenverzekering	-	-
Omzetbelasting	58.906	318.501
Loonbelasting en premieheffing	174.035	147.339
Totaal belastingen en premies	232.941	465.840

10 Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitontvangen bedragen	4.153.565	4.900.967
Vooruitontvangen subsidies	491.942	515.716
Vooruitontvangen subsidie Creative Europe (Re-Imagine Europe)	26.132	139.924
Te betalen personeelskosten	1.020.459	888.757
Overige te betalen kosten	1.503.285	1.203.386
Totaal overige schulden en overlopende passiva	7.195.383	7.648.750

Vooruitontvangen subsidies betreffen:

	31-12-2024
-Subsidie Gemeente Amsterdam geluidswerende maatregelen	371.059
-Subsidie Gemeente Amsterdam ontwerpend onderzoek (ihkv 100 Jaar)	73.393
-Fonds Podiumkunsten podiumregeling	27.500
-Subsidie Amsterdams Fonds voor de Kunst project DIP	10.000
-Subsidie Provincie Noord Holland LED-armaturen	9.990
	491.942

11 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Huurovereenkomsten

Paradiso is langdurige huurovereenkomsten aangegaan inzake de volgende objecten:

- Paradiso Weteringschans 6-8 met Gemeente Amsterdam met een looptijd tot en met 31 december 2028 (huursom 2025: € 390.480).
 - Paradiso Weteringschans 4A met Gemeente Amsterdam met een looptijd tot en met 30 april 2034 (huursom 2025: € 13.957).
 - Kantoor Max Euweplein 28 met Sweco Vastgoedmanagement B.V. met een looptijd tot en met 31 oktober 2029 (huursom 2025: € 100.979).
- In verband met dit huurcontract heeft de bank een bankgarantie afgegeven van € 21.834.

Vennootschapsbelasting

Paradiso is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De stichting is een organisatie zonder winststreven met een culturele ANBI-status die culturele activiteiten ontplooit. Alle activiteiten van Paradiso zijn gericht op en ten behoeve van de ontwikkeling en productie van activiteiten op het terrein van kunst en cultuur. De stichting kent geen winststreven en is voor haar continuïteit afhankelijk van subsidies. Een eventueel positief exploitatiesaldo wendt zij overeenkomstig de subsidiedoelinden en doelstelling in de statuten aan voor het verder stimuleren van talentontwikkeling, cultuureducatie en overige culturele initiatieven.

Mogelijk kan in de toekomst door wijziging van wet- en regelgeving en/of gewijzigde marktsomstandigheden op grond van de activiteiten van de Stichting door de fiscus het standpunt worden ingenomen dat de Stichting wel belastingplichtig is. Door mogelijke aftrekposten die gelden voor een culturele ANBI, waaronder het gebruik van een bestedingsreserve, zal in de praktijk te betalen vennootschapsbelasting nihil zijn.

12 Directe programmasubsidies	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Projectsubsidies	20.246	43.000	13.000
Totaal directe programmasubsidies	20.246	43.000	13.000

13 Horecabaten	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Horecabaten	5.497.918	5.037.000	5.033.590
In de horecabaten opgenomen sponsoring	460.713	469.708	435.435
Horecabaten exclusief sponsoring	5.037.205	4.567.292	4.598.155

14 Subsidies	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Gemeentelijke meerjarensubsidies	827.369	786.000	786.472
Subsidie Creatieve Europe (Re-Imagine Europe)	113.792	160.000	92.076
Subsidie Fonds Podiumkunsten	61.655	55.000	58.795
Totaal structurele subsidies	1.002.816	1.001.000	937.343
Subsidie Gemeente ivm verbouwingen	228.048	-	-
Totaal Subsidies	1.230.864	1.001.000	937.343

De subsidie Gemeente Amsterdam Kunstenplan betreft een exploitatiesubsidie. De subsidie 2023 is in 2024 vastgesteld.

Op de subsidie zijn de richtlijnen van toepassing volgens Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 A-Bis van de Gemeente Amsterdam en de Algemene Subsidieverordening Amsterdam.

Subsidie Creatieve Europe betreft een subsidie verstrekt door de European Education and Culture Executive Agency van de EU voor het project Re-Imagine Europe II 'New Perspectives for Action' een samenwerking van dertien culturele organisaties verspreid over Europa. Het project loopt van februari 2023 tot en met januari 2027.

De subsidie Fonds Podiumkunsten bestaat uit een bijdrage vanuit de de podiumregeling.

De subsidie Gemeente i.v.m. verbouwingen bestaat uit de subsidie voor het ontwerpend onderzoek (€126.607) en de subsidie voor geluidswerende maatregelen (€101.441).

De totale subsidie voor het ontwerpend onderzoek is € 200.000; de overige €73.393 wordt in 2025 als omzet genomen.

De totale subsidie voor geluidswerende maatregelen is €472.500, de overige €371.059 wordt in 2025 deels als omzet genomen en deels gesaldeerd met de te activeren uitgaven.

15 Salariskosten, sociale lasten en pensioen	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Loonkosten	5.896.912	5.183.000	5.248.581
Sociale lasten	1.068.155	907.000	936.674
Pensioenkosten	586.844	499.000	525.771
Totaal salariskosten	7.551.910	6.589.000	6.711.026

Bezoldiging Directie

De bezoldiging van de statutaire directie is hieronder toegelicht. In 2024 is de bezoldiging opgenomen van Geert van Itallie, die de functie van algemeen directeur heeft vervuld.

De leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

Duur dienstverband	2024	2023
	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	2024	2023
	146.793	140.695
Beloning betaalbaar op termijn	21.562	20.866
Totaal bezoldiging	168.355	161.561

Aantal werknemers per balansdatum

	2024		2023	
	Aantal	fte's	Aantal	fte's
Vaste werknemers	100	82	89	74
Ambulante werknemers	140	53	142	58
Totaal aantal werknemers	240	135	231	132

16 Huisvestingskosten	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Huur (inclusief servicekosten)	485.549	477.818	420.383
Nutsvoorzieningen	209.892	250.000	185.281
Onderhoudskosten	99.132	105.000	180.423
Onderhoudskosten installaties	88.005	76.159	56.977
Dotatie groot onderhoud	127.904	84.000	205.621
Uitgaven aan duurzaamheid gebouw	7.984	-	15.054
Overige huisvestingskosten	148.508	148.877	143.583
Totale huisvestingskosten	1.166.974	1.141.853	1.207.322

Uitgaven aan duurzaamheid gebouw worden met ingang van 2023 apart verantwoord en met ingang van 2025 apart begroot.

17 Resultaat bestemming

Het bestuur stelt voor het resultaat als volgt te bestemmen:

	Stichting Paradiso Amsterdam	Stichting Paradiso Research & Development	Samengevoegde resultaatbestemming
Mutatie algemene reserve	-	14.199	14.199
Mutatie bestemmingsreserve financiering activa	1.500.000	-	1.500.000
Mutatie bestemmingsreserve programmaontwikkeling	100.000	-	100.000
Mutatie bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso	81.342	-	81.342
Resultaat boekjaar	1.681.342	14.199	1.695.541

Enkelvoudige jaarrekening Stichting Paradiso Amsterdam 2024

Enkelvoudige balans per 31 december 2024

Na resultaat bestemming.

ACTIVA	Noot	31-12-2024	31-12-2023
VASTE ACTIVA			
Materiële vaste activa	1	4.546.885	4.146.216
Financiële vaste activa	2	<u>910.977</u>	<u>880.975</u>
TOTALE VASTE ACTIVA		5.457.862	5.027.191
 VLOTTENDE ACTIVA			
Voorraden		66.056	86.606
Vorderingen			
<i>Debiteuren</i>	3	620.395	522.402
<i>Overlopende activa en overige vorderingen</i>	4	1.532.161	2.041.683
Liquide middelen	5	<u>6.654.901</u>	<u>7.065.163</u>
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		8.873.513	9.715.854
 TOTALE ACTIVA		<u><u>14.331.375</u></u>	<u><u>14.743.046</u></u>
 PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN	6		
Algemene reserve		1.697.113	1.697.113
Bestemmingsreserves		<u>2.471.718</u>	<u>790.376</u>
TOTAAL EIGEN VERMOGEN		4.168.831	2.487.489
 TOTAAL VOORZIENINGEN	7	1.366.528	1.246.489
 TOTAAL LANGLOPENDE SCHULDEN	8	407.346	2.004.937
 KORTLOPENDE SCHULDEN			
Crediteuren		973.934	902.803
Belastingen en premies	9	219.354	452.578
Overige schulden en overlopende passiva	10	<u>7.195.383</u>	<u>7.648.750</u>
TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN		8.388.671	9.004.131
 TOTALE PASSIVA		<u><u>14.331.375</u></u>	<u><u>14.743.046</u></u>

Enkelvoudige exploitatierekening 2024

BATEN	Noot	2024		2023
		Realisatie	begroot	werkelijk
Programmabaten		18.013.614	14.415.000	15.750.464
Directe programmasubsidies	12	20.246	43.000	13.000
Horecabaten	13	5.497.918	5.037.000	5.033.590
Subsidies	14	1.230.864	1.001.000	937.343
Overige inkomsten		1.500.000	-	-
TOTAAL BATEN		26.262.643	20.496.000	21.734.397
LASTEN		2024		2023
		Realisatie	begroot	werkelijk
Lasten ivm programma en horeca				
Programmakosten		11.960.479	9.574.000	10.469.081
Horeca kosten		1.027.586	1.097.000	1.026.643
Totaal lasten programma en horeca		12.988.065	10.671.000	11.495.724
Personeelskosten				
Salariskosten, sociale lasten en pensioen	15	7.551.910	6.589.000	6.711.026
Overige personeelskosten		1.850.330	1.133.000	1.591.910
Doorberekende personeelskosten		377.141-	572.000-	706.109-
Totaal Personeelskosten		9.025.099	7.150.000	7.596.827
Organisatiekosten				
Huisvestingskosten	16	1.166.974	1.141.853	1.207.322
Automatiseringskosten		310.130	341.000	347.008
Publiciteitskosten algemeen		357.576	215.000	305.630
Afschrijvingen	1	240.972	456.000	238.555
Kantoor- en overige organisatiekosten		782.713	626.000	370.332
Totaal organisatiekosten		2.858.365	2.779.853	2.468.847
TOTAAL LASTEN		24.871.529	20.600.853	21.561.398
EXPLOITATIERESULTAAT		1.391.113	104.853-	172.999
Rentelasten		24.706-	158.000-	142.567-
Rentebaten		151.261	-	67.370
Resultaat deelnemingen		163.673	106.000	175.412
PERIODERESULTAAT		1.681.342	156.853-	273.214
Mutatie reserves				
Mutatie algemene reserve		-	194.000	561.214
Mutatie bestemmingsreserve financiering activa		1.500.000	-	-
Mutatie bestemmingsreserve programmaontwikkeling		100.000	-	-
Mutatie bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso		81.342	150.000-	288.000-
TOTALE MUTATIE RESERVES		1.681.342	44.000	273.214

Enkelvoudig kasstroomoverzicht 2024

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2024	2023
Exploitatieresultaat	1.391.113	172.999
Afschrijvingen	240.972	238.554
Mutatie voorzieningen	120.039	166.129
Bruto kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.752.124	577.683
Veranderingen in werkkapitaal:		
Mutatie financiële activa	30.002-	175.412-
Mutatie voorraden	20.550	34.911-
Mutatie vorderingen	411.529	330.191-
Mutatie kortlopende schulden	615.460-	1.792.831
Netto kasstroom uit bedrijfsoperaties	1.538.742	1.830.000
Rentebaten/lasten	126.556	75.197-
Diverse lasten	-	-
Resultaat deelnemingen	163.673	175.412
Kasstroom uit operationele activiteiten	1.828.970	1.930.214
Investeringsactiviteiten	641.642-	135.556-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	641.642-	135.556-
Financieringsactiviteiten	1.597.591-	2.277.568-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	1.597.591-	2.277.568-
Mutatie liquide middelen	410.262-	482.910-
Liquide middelen begin boekjaar	7.065.163	7.548.073
Liquide middelen einde boekjaar	6.654.901	7.065.163
Mutatie liquide middelen	410.262-	482.910-

Toelichting bij de Enkelvoudige jaarrekening 2024

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening van Paradiso is opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven". Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de samengevoegde jaarrekening.

Het enkelvoudige eigen vermogen van Stichting Paradiso Amsterdam verschilt van het samengevoegde eigen vermogen van de groep. Oorzaak is dat het resultaat van Stichting Paradiso R&D wel is samengevoegd in de groep, maar enkelvoudig niet in het resultaat meetelt aangezien geen sprake is van een kapitaalbelang van Stichting Paradiso Amsterdam in Stichting Paradiso R&D.

1 Materiële vaste activa

Het verloopoverzicht Materiële vaste activa is als volgt:

	Grond	Verbouwingen	Inventaris	Automatisering	Regie apparatuur	Horeca apparatuur	Projecten in ontwikkeling	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2024	3.500.000	-	768	61.737	361.013	222.699	-	4.146.216
Desinvesteringen	-	75.704-	51.209-	63.161-	245.974-	29.218-	-	465.266-
Cumm. afschr. desinvesteringen	-	75.704	51.209	63.161	245.974	29.218	-	465.266
Investerings	-	-	8.490	61.827	110.802	-	460.523	641.642
Afschrijvingen	-	-	3.070-	51.619-	109.057-	77.227-	-	240.972-
Boekwaarde per 31 december 2024	3.500.000	-	6.188	71.945	362.758	145.472	460.523	4.546.885
Aanschafwaarde per 1 januari 2024	3.500.000	660.471	99.640	244.097	1.341.075	420.811	-	6.266.094
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari 2024	-	660.471-	98.872-	182.360-	980.062-	198.112-	-	2.119.877-
Boekwaarde per 1 januari 2024	3.500.000	-	768	61.737	361.013	222.699	-	4.146.217
Aanschafwaarde per 31 december 2024	3.500.000	584.767	56.921	242.763	1.205.903	391.593	460.523	6.442.470
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2024	-	584.767-	50.733-	170.818-	843.145-	246.121-	-	1.895.585-
Boekwaarde per 31 december 2024	3.500.000	-	6.188	71.945	362.758	145.472	460.523	4.546.885

Projecten in ontwikkeling betreffen de uitgaven voor de verbouwing van de oude fietsenkelder tot alternatieve nachtingang die naar verwachting in juni 2025 in gebruik wordt genomen.

2 Financiële vaste activa

	Paradiso Tol- huistuin B.V.	Vorderingen op groepsmaatschappijen Paradiso Tol- huistuin B.V.	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2024	18.000	133.671	151.671
Som van aflossingen per 1 januari 2024	-	-	-
Ingehouden winst per 1 januari 2024	729.304	-	729.304
Boekwaarde op 1-1-2024	747.304	133.671	880.975
Aankopen, verstrekte leningen 2024	-	-	-
Herwaardering voorgaand jaar	-	-	-
Waardeveranderingen 2024	-	-	-
Aandeel resultaat deelnemingen 2024	163.673	-	163.673
Dividend deelnemingen 2024	-	-	-
Saldo mutaties 2024	163.673	-	163.673
Aanschafwaarde per 31 december 2024	18.000	133.671	151.671
Som van aflossing per 31 december 2024	-	133.671-	133.671-
Ingehouden winst per 31 december 2024	892.977	-	892.977
Boekwaarde op 31-12-2024	910.977	-	910.977

Paradiso Tolhuistuin B.V.

Paradiso bezit 100% van de aandelen in Paradiso Tolhuistuin B.V. te Amsterdam. De doelstelling van de B.V. is het exploiteren van een concertaccommodatie met horecafaciliteiten. Paradiso Tolhuistuin B.V. bezit 33,3 % van de aandelen in THT Horeca BV te Amsterdam. THT Horeca BV heeft als doel het exploiteren van een theater annex concertaccommodatie met horecafaciliteiten. De deelneming van Paradiso in Paradiso Tolhuistuin B.V. is gelijk aan het eigen vermogen van de B.V. In 2024 heeft Paradiso Tolhuistuin B.V. de schuld aan Stichting Paradiso Amsterdam volledig afgelost.

Het resultaat van deelneming Paradiso Tolhuistuin B.V. voor 2024 is geschat op: € 163.673
 Het eigen vermogen is per 31 december 2024 is geschat op: € 910.977

3 Debiteuren	31-12-2024	31-12-2023
Handelsdebiteuren	620.395	522.402
Voorverkoop debiteuren	-	-
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-	-
Totaal Debiteuren	620.395	522.402

Voor alle vorderingen is er sprake van een looptijd van korter dan één jaar.

4 Overlopende activa en overige vorderingen	31-12-2024	31-12-2023
Vooruitbetaalde kosten	1.326.600	1.106.887
Te vorderen subsidies	3.324	-
Nog te ontvangen baten	193.951	852.141
Overige vorderingen	8.286	82.655
Totaal Overlopende activa en overige vorderingen	1.532.161	2.041.683

Te vorderen subsidies 31 december 2024 betreft het Mondriaanfonds

Voor alle vorderingen is er sprake van een looptijd van korter dan één jaar.

5 Liquide middelen	31-12-2024	31-12-2023
Banksaldi, kasgelden	572.422	3.618.148
Depositorekeningen	6.082.479	3.447.015
Totaal Liquide middelen	6.654.901	7.065.163

In verband met afgegeven bankgarantie is niet vrij opneembaar:

Mojo inzake te betalen gages € 80.000
 Sweco vastgoed inz huur kantoren € 21.834

6 Eigen vermogen

Hieronder is een verloopoverzicht opgenomen van het eigen vermogen:

	saldo per	resultaat	saldo per
	31-12-2024	boekjaar 2024	31-12-2023
Algemene reserve	1.697.113	-	1.697.113
Bestemmingsreserve financiering activa	1.500.000	1.500.000	-
Bestemmingsreserve programmaontwikkeling	436.958	100.000	336.958
Bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso	534.760	81.342	453.418
Totaal bestemmingsreserves	2.471.718	1.681.342	790.376
Totaal eigen vermogen	4.168.831	1.681.342	2.487.489

Algemene reserve

De opgebouwde algemene reserve dient ter dekking van toekomstige verliezen. De directie en de Raad van Toezicht streven er naar een reserve aan te houden voor de bijzondere risico's die de continuïteit van de bedrijfsvoering Paradiso in gevaar kunnen brengen, zoals het waarborgen van financiering in geval van bedrijfsschade als gevolg van een grote calamiteit. De Algemene reserve is vrij besteedbaar met uitzondering van de ingehouden winst uit de indirecte minderheidsdeelneming THT Horeca B.V. ten bedrage van € 892.977.

Bestemmingsreserves

De beperkingen mbt onderstaande bestemmingsreserves zijn aangebracht door de directie en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Bestemmingsreserve financiering activa

In 2024 is het restant van de hypotheek ter financiering van de aankoop van perceel op Weteringschans 8A grenzend aan Paradiso vervroegd afgelost. Deze aflossing is uit eigen vermogen van de Stichting gefinancierd. Dit bedrag is niet liquide omdat deze geïnvesteerd is in het vaste activum; dit deel van de reserves is daarom niet vrij besteedbaar voor andere doelstellingen.

Bestemmingsreserve programmaontwikkeling

Paradiso acht ontwikkeling van talent en nieuwe culturele initiatieven een belangrijke doelstelling. Mede hiertoe is de bestemmingsreserve voor programmaontwikkeling gevormd. De bestemmingsreserve dient om bepaalde uitgaven voor programma's die zich richten op talentontwikkeling en/of nieuwe culturele initiatieven (deels) te financieren. Gezien het positieve resultaat heeft de directie besloten in 2024 €100K toe te voegen aan de reserve. Hiermee blijft financiering beschikbaar voor innovatieve programma's. Gedurende 2024 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden. Investerings in programmaontwikkeling in 2024 waaronder het door ontwikkelen van club Parallel in de Tolhuistuin, zijn ten koste gegaan van de reguliere exploitatie.

Bestemmingsreserve 100 jaar Paradiso

Deze reserve dient ter overbrugging van de kosten voor de ontwikkeling 100 jaar Paradiso inclusief de kosten voor het aangekochte terrein ten oosten van Paradiso zolang de gemeente Amsterdam de ontwikkelkosten niet dekt. Gezien het positieve resultaat heeft de directie besloten in 2024 een bedrag van circa €80K toe te voegen aan de reserve. In 2024 hebben geen onttrekkingen plaats gevonden.

7 Voorzieningen

Hieronder staat het verloopoverzicht van de voorzieningen:

Voorziening groot onderhoud	saldo per	dotatie	onttrekking	vrijval	saldo per
	31-12-2024	2024	2024	2024	31-12-2023
	1.366.528	127.904	7.865	-	1.246.489

Van de voorziening groot onderhoud is langlopend: € 1.157.719

8 Langlopende schulden

	31-12-2024	31-12-2023
Lening 'Cultuur en ondernemen'	317.039	369.477
Hypotheek Rabobank	-	1.500.000
Huurregeling Vastgoed Amsterdam	90.307	135.460
Totaal langlopende schulden	407.346	2.004.937

De rente op de lening Cultuur en ondernemen is 1 % per jaar. Van deze lening is € 54.392 kortlopend, dit wordt in 2025 afgelost.

Van de huurregeling Vastgoed Amsterdam is € 45.143 kortlopend en wordt in 2025 afgelost.

In maart 2024 is de hypothecaire lening afgesloten bij de Rabobank volledig afgelost.

9 Belastingen en premies	31-12-2024	31-12-2023
Premie pensioenverzekering	-	-
Omzetbelasting	45.319	305.239
Loonbelasting en premieheffing	174.035	147.339
Totaal belastingen en premies	219.354	452.578

10 Overige schulden en overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023
Schulden aan groepsmaatschappijen	-	-
Vooruitontvangen bedragen	4.153.565	4.900.967
Vooruitontvangen subsidies	491.942	515.716
Vooruitontvangen subsidie Creative Europe (Re-Imagine Europe)	26.132	139.924
Te betalen aan partners Creative Europe (Re-Imagine Europe)	-	-
Te betalen personeelskosten	1.020.459	888.757
Overige te betalen kosten	1.503.285	1.203.386
Totaal overige schulden en overlopende passiva	7.195.383	7.648.750

Vooruitontvangen subsidies betreffen: 31-12-2024

-Subsidie Gemeente Amsterdam geluidswerende maatregelen	371.059
-Subsidie Gemeente Amsterdam ontwerp onderzoek (ihkv 100 Jaar)	73.393
-Fonds Podiumkunsten podiumregeling	27.500
-Subsidie Amsterdams Fonds voor de Kunst project DIP	10.000
-Subsidie Provincie Noord Holland LED-armaturen	9.990
	491.942

11 Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Huurovereenkomsten

Paradiso is langdurige huurovereenkomsten aangegaan inzake de volgende objecten:

- Paradiso Weteringschans 6-8 met Gemeente Amsterdam met een looptijd tot en met 31 december 2028 (huursom 2025: € 390.480).
 - Paradiso Weteringschans 4A met Gemeente Amsterdam met een looptijd tot en met 30 april 2034 (huursom 2025: € 13.957).
 - Kantoor Max Euweplein 28 met Sweco Vastgoedmanagement B.V. met een looptijd tot en met 31 oktober 2029 (huursom 2025: € 100.979).
- In verband met dit huurcontract heeft de bank een bankgarantie afgegeven van € 21.834.

Vennootschapsbelasting

Paradiso is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De stichting is een organisatie zonder winststreven met een culturele ANBI-status die culturele activiteiten ontplooit. Alle activiteiten van Paradiso zijn gericht op en ten behoeve van de ontwikkeling en productie van activiteiten op het terrein van kunst en cultuur. De stichting kent geen winststreven en is voor haar continuïteit afhankelijk van subsidies. Een eventueel positief exploitatiesaldo wendt zij overeenkomstig de subsidiedoelinden en doelstelling in de statuten aan voor het verder stimuleren van talentontwikkeling, cultuureducatie en overige culturele initiatieven.

Mogelijk kan in de toekomst door wijziging van wet- en regelgeving en/of gewijzigde marktsomstandigheden op grond van de activiteiten van de Stichting door de fiscus het standpunt worden ingenomen dat de Stichting wel belastingplichtig is. Door mogelijke aftrekposten die gelden voor een culturele ANBI, waaronder het gebruik van een bestedingsreserve, zal in de praktijk te betalen vennootschapsbelasting nihil zijn.

12 Directe programmasubsidies	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Projectsubsidies	20.246	43.000	13.000
Totaal directe programmasubsidies	20.246	43.000	13.000

13 Horecabaten	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Horecabaten	5.497.918	5.037.000	5.033.590
In de horecabaten opgenomen sponsoring	460.713	469.708	435.435
Totaal horecabaten exclusief sponsoring	5.037.205	4.567.292	4.598.155

14 Subsidies

	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Gemeentelijke meerjarensubsidies	827.369	786.000	786.472
Subsidie Creative Europe (Re-Imagine Europe)	113.792	160.000	92.076
Subsidie Fonds Podiumkunsten	61.655	55.000	58.795
Totaal structurele subsidies	1.002.816	1.001.000	937.343
Subsidie Gemeente ivm verbouwingen	228.048	-	-
Totaal Subsidies	1.230.864	1.001.000	937.343

De subsidie Gemeente Amsterdam Kunstenplan betreft een exploitatiesubsidie. De subsidie 2023 is in 2024 vastgesteld.

Op de subsidie zijn de richtlijnen van toepassing volgens Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 A-Bis van de Gemeente Amsterdam en de Algemene Subsidieverordening Amsterdam.

Subsidie Creatieve Europe betreft een subsidie verstrekt door de European Education and Culture Executive Agency van de EU voor het project Re-Imagine Europe II 'New Perspectives for Action' een samenwerking van dertien culturele organisaties verspreid over Europa. Het project loopt van februari 2023 tot en met januari 2027.

De subsidie Fonds Podiumkunsten bestaat uit een bijdrage vanuit de de podiumregeling.

De subsidie Gemeente i.v.m. verbouwingen bestaat uit de subsidie voor het ontwerpend onderzoek (€126.607) en de subsidie voor geluidswerende maatregelen (€101.441).

De totale subsidie voor het ontwerpend onderzoek is € 200.000; de overige €73.393 wordt in 2025 als omzet genomen.

De totale subsidie voor geluidswerende maatregelen is €472.500, de overige €371.059 wordt in 2025 deels als omzet genomen en deels gesaldeerd met de te activeren uitgaven.

15 Salariskosten, sociale lasten en pensioen

	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Loonkosten	5.896.912	5.183.000	5.248.581
Sociale lasten	1.068.155	907.000	936.674
Pensioenkosten	586.844	499.000	525.771
Totaal salariskosten	7.551.910	6.589.000	6.711.026

Bezoldiging Directie

De bezoldiging van de statutaire directie is hieronder toegelicht. In 2024 is de bezoldiging opgenomen van Geert van Itallie, die de functie van algemeen directeur heeft vervuld.

De leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

	2024	2023
	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Duur dienstverband	1,0	1,0
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	ja	ja
Dienstbetrekking?		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	146.793	140.695
Beloning betaalbaar op termijn	21.562	20.866
Totaal bezoldiging	168.355	161.561

Aantal werknemers per balansdatum

	2024		2023	
	Aantal	fte's	Aantal	fte's
Vaste werknemers	100	82	89	74
Ambulante werknemers	140	53	142	58
Totaal aantal werknemers	240	135	231	132

16 Huisvestingskosten	2024		2023
	Werkelijk	Begroting	Werkelijk
Huur (inclusief servicekosten)	485.549	477.818	420.383
Nutsvoorzieningen	209.892	250.000	185.281
Onderhoudskosten	99.132	105.000	180.423
Onderhoudskosten installaties	88.005	76.159	56.977
Dotatie groot onderhoud	127.904	84.000	205.621
Uitgaven aan duurzaamheid gebouw	7.984	-	15.054
Overige huisvestingskosten	148.508	148.877	143.583
Totaal huisvestingskosten	1.166.974	1.141.853	1.207.322

Uitgaven aan duurzaamheid gebouw worden met ingang van 2023 apart verantwoord en met ingang van 2025 apart begroot.

Amsterdam, 23 juni 2025

Geert van Itallie
Algemeen directeur
Stichting Paradiso Amsterdam

Strikt vertrouwelijk

Stichting Paradiso Amsterdam
Weteringschans 6
1017 SG Amsterdam

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Paradiso Amsterdam

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024 ten behoeve van de Gemeente Amsterdam.

A. Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2024 van Stichting Paradiso Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Paradiso Amsterdam per 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2024 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur;
- is de subsidie besteed voor het doel en de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend;

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2024;
- 2 de staat van baten en lasten over 2024; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Gemeente Amsterdam 2015. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Paradiso Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek Verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720 en het Controleprotocol van de gemeente Amsterdam 2015. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek Verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek Verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 23 juni 2025

Amsterdam Audit B.V.

w.g. drs. G. Hoes RA